

ВІСНИК

VISSNYK

THE HERALD

супільно-політичний місячник

РІК XXIX, Ч. 10 (318)
YEAR XXIX, № 10 (318)

ЖОВТЕНЬ — 1975
OCTOBER 1975

ЦІНА 0.80 ЦЕНТІВ
PRICE \$ 0.80

ВІСНИК

ОРГАН ГОЛОВНОЇ УПРАВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБОРОНИ ЧОТИРЬОХ СВОБІД УКРАЇНИ

З М І С Т

Патріярше послання Блаж. Йосифа після історичних днів у Римі з нагоди всеукраїнської прощі Святого Ювілейного 1975 року	1
Василь Тимюк: Смолоскип Української Революції	2
З української преси про патріярхат	3
С. Осінський: Україна на світово-політичній шахівниці	4
Алла Коссовська: Дзвенить, бандури! (вірш)	5
В. Гут-Кульчицький: Україна і Польща	7
І. Манило-Дніпряк: Люблю Тебе (вірш)	8
В. С-ко: Після Мао Тсе-тунга	10
Михайло Купнір: Суспільні джерела інтелектуальних зусиль	12
В. Д-ко: Заверещали під комуністичну дудку	15
У світовий Рік Жінки	17
Вдала антимосковська демонстрація в Нью Йорку	17
За советською пресою	18
Іван Левадний: Зруйнування Запорізької Січі	19
Волод. Савчак: Конференція в Гельсінках	21
Оксана Керч: Забуті сторінки	23
Поезії з України ..	24
Софія Наумович: Революціонер в іконографії	28
Хроніка ..	29
Панько Незабудько: Українські папуги	32

В І С Н И К

ПАТРІАРШЕ ПОСЛАННЯ БЛАЖ. ЙОСИФА ПІСЛЯ ІСТОРИЧНИХ ДНІВ У РИМІ З НАГОДИ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ ПРОЦІ СЯТОГО ЮВІЛЕЙНОГО 1975 РОКУ

Українському Народові мир і благословення!

Святий Ювілейний Рік приніс Українському Народові великі благодаті для душі і тіла, вічні і до-часні, освячення душ, звільнення їх не то з вічної кари, але й дочасної, та очистив його душу і підніс у благодаті до небесних висот. Зокрема ті, що могли приїхати до Риму і відбутися величаву процу, до-конали для Українського Народу визначну подію в його історії. Своєю живою католицькою вірою і прив'язанням до Апостольського Престолу вони засвідчили **ЄДНІСТЬ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ** по всій землі. Духом злучені і ті, що в Україні, що не могли відбутися проці, бо вдома, — молитвою і ділами милосердя освячували свої душі. Та ті, що змогли прибути до Риму, сповнили умовини відпустів для своїх душ і доконали, як сказано, історичного діла.

Величезне число, як на нинішні умовини: понад 5000 українських прочан — перший раз в історії! — відправили святу архисрейську Службу Божу в найкращому храмі світу, начальних Апостолів, святих Петра і Павла. Перший раз на гробі св. Петра, на головному престолі вони відправили свою святу Літургію. Брالی в ній участь і тисячі чужомовних прочан, так що наша свята Літургія збирала стільки вірних, скільки звичайно збирається на панських відправах!

Піднесений літургічний настрій та могутній спів зробили нашу відправу одним з найкращих бого-служень у Римі. Проповідь українською та іта-лійською мовами і участь пароха св. Петра, Ем. Кард. П. Мареллі — все це разом овіювало небес-ним чаром нашу гарячу молитву на гробі св. Апо-стола Петра.

Величавий похід зі захристії через відкриту Від-пустову браму; дальше, поклін перед гробом св. Йо-сафата, що спочиває за єдність Церкви побіч св. Петра; вкінці відправа св. Літургії, яка була справ-ді масетатичним висловом Українського Народу на гробі верховного Апостола. Після величної відпра-ви могутнім походом через базиліку учасники вий-шли і станули до фотографії перед базилікою для **ІСТОРИЧНОГО ЗАСВІДЧЕННЯ УКРАЇНСЬКИХ ПРОЧАН У СЯТОМУ ЮВІЛЕЙНОМУ РОЦІ.**

На другий день, о годині 5-ій по полудні, в най-кращій авдієнційній залі Риму відбувся українсь-

кий концерт у приязі кільканадцятьох кардиналів і багатьох амбасадорів держав, єпископів, монсе-ньйорів і вірних — разом коло 7 тисяч учасників. Дуже високий мистецький рівень, що перевищив попередні наші українські концерти в Римі, на-глядно засвідчив найвищу культуру Українського Народу. Справді то був виступ у цілій своїй силі і найвищій культурі перед очима світу! З глибин душі лине щира дяка Господеві за цей історичний виступ. Український Народ дав наглядне свідцтво своєї 60-мільйонної сили і найвищої культури — науки, письменства, співу, мистецтва, народньої но-щі — в кожному напрямі.

Тому, Український Народ, **СТАНЬ УЖЕ РАЗ СОБОЮ!** Позбудься СВОСІ вікової недуги сварів і чварів, вислугування чужим, підлецування і по-ниження, бо на стид і сором не бракує їх ще й ни-ні в наших національних і церковних провідних кругах. Отрясися зі своїх вікових недотач, **СТАНЬ НА СВОЇ НОГИ В УКРАЇНІ І НА ПОСЕЛЕННЯХ!** Нехай світ здумиться перед Твоєю силою, глибо-кою побожністю, красою і найвищою культурою! **ЧАС СТАТИ САМИМ СОБОЮ** — і політично, і науково, і в мистецтві, і загалом культурно! Хри-стова Церква об'єднає Тебе надприродною і при-родною силою. Народу, піднеси свою голову, ви-простуй свої руки й ноги (див. Євр. 12, 12). Будь одно, монолітом, і не шукай „чужих богів”. Своєю Українською Церквою, організацією, своєю полі-тичною зрілістю, своєю культурою, наукою, пись-менством і мистецтвом Ти вже зазначив своє стано-вище. Справді в цьому Святому Ювілейному Році Ти дав вислів і свідцтво найвищих культурних досягнень — дай і вислів **ПОВНОЇ** зрілости серед найбільш неприємних умовин!

Кінчаючи це послання, ми заносимо гарячу мо-литву за наше світле майбутнє, яке нам на цілій кулі земській мусть просвічувати патріархатом у всіх змаганнях і подвигах нашої помісної Церкви.

Благословення Господнє на Вас!

✠ смір. Йосиф

Дано в празник Переображення Господнього дня 19 серпня 1975 р. Б. при храмі Жировицької Божої Матері і свв. мучч. Сергія і Вакха

СМОЛОСКИП УКРАЇНСЬКОЇ РЕВОЛЮЦІЇ

Степан Бандера, син українського греко-католицького священика Андрія і Мирослави з Глодзінських, народився 1 січня 1909 року в Угринові Старому повіт Калущ, де його батько був парохом.

Світлогляд Степана Бандери формувався під безпосереднім впливом національної стихії і дбайливим керівництвом батька, що був не тільки душпастирем, але й ідейним суспільно-громадським провідником. Отець Андрій Бандера був одним із тих українських священиків, що вміли поєднувати церковні справи з національними.

Десятилітнім хлопцем Степан Бандера уперше побачив велич відродження нації. Він спостерігав, з якою радістю, з якою побожністю підносили українські селяни синьо-жовті прапори, символ відновлення на західно-українських землях 1 листопада 1918 року української держави. Бачив, як охоче ставали селяни в ряди української армії, як мужньо приймали розлуку із своїми мужами жінки, з гордістю пояснюючи своїм дітям, що їхні батьки йдуть воювати за Україну.

А вслід за цим прийшла гнітюча атмосфера поневолення країни наїзниками. В нерівній боротьбі українському народові нестало сил. Західню Україну окупувала Польща, яка відразу почала заводити на окупованих землях свої порядки. По українських селах гуляла польська босячня, грабуючи та знущаючи над безборонним населенням. Поляки насильно польщили українське шкільництво, переслідували і масово арештовували та засиляли українських патріотів. Одинадцятилітній Степан бачив, як його батька польські поліцаї закутого відвели до тюрми, не зважаючи на те, що він католицький священик, а поляки завжди вихваляли себе як „найщиріших католиків”. Довелося й самому Степанові вже одинадцятилітнім хлопцем зазнати побоїв від польської поліції за те, що на його шкільних книжках і зошитах був нарисований його рукою тризуб.

Роздумуючи над усім тим, що він бачив навколо себе, Степан прийшов до усвітолення, що тільки власна незалежна держава може да-

ти українській людині можливість бути господарем на своїй землі. Тому боротьбі за визволення України він вирішив віддати своє життя. З допомогою прийшов Степан Охримович, член тої самої гімназійної ланки УВО, до якої належав Степан. В результаті нарад створено таємну організацію учнів, одну з перших націонал-стичних організацій на західноукраїнських землях, що були предвісником ОУН. Завершенням організаційного процесу було створено в 1929 р. Організацію Українських Націоналістів. Бандері доручили кольпортажу підпільної літератури. Польська окупаційна влада мала сотні вишколених поліцистів та таємних агентів. Кордони Польщі були густо обставлені граничною сторожею. А все таки всі вони були неспроможні спаралізувати дії юнаків, керованих Бандерою.

В 1931 році, по смерті сот. Юліана Головінського, крайовим провідником ОУН став Степан Охримович. Він доручив Бандері референтуру пропаганди на Західно-Українських Землях. Після смерті Степана Охримовича в 1931 році, Провід перебрав Іван Габрусевич—Джон. Коли Габрусевич мусів виїхати за кордон, на провідника крайової езекутиви запропонував Степана Бандеру. А що Бандера тоді перебував у тюрмі, крайовим провідником призначено Богдана Кордюка. Та вже по шістьох місяцях прийшла інтервенція ПУН — невдалий напад на поштовий уряд в Городку. За цей напад був відповідальний Марко. Обидвох покликали за кордон і віддали організаційному судові. З огляду на те, в січні 1933 року Степан Бандера перебрав фактично керівництво ОУН на Західно-Українських землях, як виконуючий обов'язки крайового провідника. Рішенням Суду ОУН, затверженого Проводом, Богдан Кордюк був знятий з посту. На його місце призначила Конференція ОУН, що відбулася у Празі від 3 до 6 червня 1933 року, Степана Бандеру. Так 24-літній Бандера став керівником визвольної боротьби українського народу на ЗУЗ. Перш за все він завершує організаційну структуру ОУН. Всю масу членства поділено на п'ятки, вбудовані в гієрханічну організацій-

ну систему за територіальним принципом. Не зупиняючись на протипольській акції, він розвивав пропаганду протибольшевицьку. В аспекті тієї боротьби Микола Лемик 22 жовтня 1933 року виконав атентат на большевицький консулят у Львові.

В польському журналі „Бунт Млодих” з 20-го грудня 1933 року читаємо: „Тасмничка ОУН є нині сильнішою від усіх українських легальних партій взятих разом. Вона панує над молоддю, вона творить загальну опінію, вона працює зі страшним темпом, щоб втягнути маси в круговорот революції. Нині вже зовсім ясно, що час працює проти нас. Кожний староста в Малопольщі, себто Галичині, а навіть на Волині, може вчислити низку сіл, що ще недавно були зовсім пасивні, а тепер стали зрєвольтовані протидержавною акцією”.

Польська преса, очевидно, не згадує Степана Бандеру, бо тоді поліція не мала найменшого поняття, хто керує тою тасмничою і могутньою ОУН. І щойно під час варшавського процесу в 1936 році всім стало ясно, що тим, хто виніс ОУН на вершини бойової сили та політичного авторитету, був Степан Бандера.

14-го червня 1934 року польська поліція арештувала Степана Бандеру разом з його товаришем Богданом Підгайним в місті Тешині, обвинувачуючи в тому, що вони хотіли дістатися до Чехо-Словаччини в зв'язку з діяльністю ОУН. Степан Бандера був арештований кілька разів перед тим за такі справи, але, не маючи доказів випускали його, покаравши грошовою карою за нелегальний перехід кордону. Цим разом арешт Бандери був пов'язаний з іншим випадком. 15 червня 1934 року загинув у Варшаві польський міністер внутрішніх справ ген. Перацький. В процесі слідства деякі члени ОУН заломилися, а це сталося головно через архів Сеника, котрий якимось чудом попав в руки польської поліції. Нікому з ув'язнених членів Крайової Екзекутиви і на думку не приходило, що всі ті організаційні тасмниці могла польська поліція дістати із того закордонного архіву Проводу Українських Націоналістів. Степана Бандеру виявлено як того тасмничого „Бабу”, „Лиса”, що керував всією діяльністю українського революційного підпілля. Бандеру піддали найбільш жорстоким тортурам.

(Закінчення на стор. 26-ій)

З УКРАЇНСЬКОЇ ПРЕСИ ПРО ПАТРІАРХАТ

З'явилося соборне Великодне пастирське послання ієрархії УКЦеркви під яким на першому місці видніє підпис „Йосиф — патріарх, кардинал і пр.”. З таким самим титулом появилось у „Вістях з Риму” (26 березня 1975 р.) і друге послання — „Послання подяки”. Значить, це факт передуманий і вирішений! Досі ми не знаємо його безпосередніх мотивів і не відомо, коли про них дізнаємося. Дрібку світла на цю справу кинула редакційна стаття „Патріарх народу” в „Шляху Перемоги” з 6 квітня ц. р., в якій стверджується, що „Блаженніший Кир Йосиф не противився довше волі народу, волі священників, усіх вірних і владик, волі Церкви і погодився прийняти формально титул патріарха”. Згадуємо про цю статтю (є й інші подібні) на те, щоб наші читачі бачили, що не тільки релігійні громади, організації та пресові органи, але й політичні середовища висловлюють свою радість з приводу появи титулу „патріарх” на офіційних документах.

З голосів преси варто ще згадати редакційну статтю торонтської „Нашої Мети” п. з. „Патріарх невмирущої Церкви” (12 квітня 1975 р.), яка з ентузіазмом вітає титул „патріарх”, бо „те, чого весь нарід бажав, за що ми всі благали Всевишнього Бога... стало фактом”. А далі: „Господь Бог Всемилостивий... післав нам Патріарха, як запоруку нашого кращого майбутнього. Бо патріарх — це символ єдності народу, так церковної, як і національної, а де єдність, там сила”. Таку саму думку папи Павла VI, висловлену в промові до українців з нагоди відзначення Блаженнішого Отця Йосифа кардинальною гідністю, нагадав нашому заголові вінніпегський „Постул” (стаття „Ідіть до Йосифа!”, 6 квітня 1975 р.), наводячи слова з проповіді о. д-ра С. Гарванка в день Св. Йосифа-Обручника і цим немов доказуючи, що до об'єднання під проводом Блаженнішого Кардинала закликав нас Павло VI і що ми нічого іншого не робимо, що йшло б урозріз із цим його закликом.

(„Ш. П.”)

РЕПРЕСІ В УКРАЇНІ

(УІЦС). Святкування „перемоги над фашизмом” відбувалися не протягом одного дня в різних місцевостях ССРСР, а в Україні зокрема. В деяких місцевостях вони відбувалися в травні, а в інших у червні ц. р. В курортному Яремчу Івано-Франківської області „святкування райпартком рішив відбутися 30 червня. На щоглі перед будинком парткому було піднято прапори ССРСР і УССР. Вночі хтось стягнув прапори зі щогли і підняв український національний прапор, а зверху прикріпив тризуб. Коли це запримічено, зразу знято з посади начальника місцевої міліції, застосовано чистку і репресії щодо підозрілих осіб.

У Тернопільській області відбулася конференція

С. Осіньський

УКРАЇНА НА СВІТОВО-ПОЛІТИЧНІЙ ШАХІВНИЦІ

(Продовження)

Спільний міжнародний фронт

Антибольшевицький Блок Народів (АБН) — координаційний осередок національно-визвольних революційних організацій поневолених російським імперіалізмом народів, яких визволення нерозривно зв'язане з визволенням України. Він має два рамена: зовнішньополітичне, спільної координованої дії у вільному світі, і революційно-визвольного фронту на Рідних Землях в імперії. Тривалість його забезпечує тотожність становища його партнерів, взаємозалежність у спільній боротьбі, тотожність цілей, незаступність тієї самої визвольної концепції, відсутність реальної можливості сепаратного визволення котрогось із партнерів, органічна залежність партнерів у досягненні мети від спільного фронту, бо ніякого шансу на чужу інтервенцію з визвольною метою ні для кого з них не існує.

Децо ширшим в західноєвропейському аспекті раменем є Європейська Рада Свободи (ЕРС), як форум співпраці речників поневолених і вільних європейських народів, включно із тими в ССРСР. У ній співпрацюють з пред-

 директорів шкіл. Їм поставлено вимогу зменшити в школах число лекцій про Т. Шевченка і гетьмана Б. Хмельницького. Сильно обмежують право українців з сіл дістатися до вищих шкіл. Упривілеваними є росіяни з РСФСР.

Русифікаторський курс приймає на силі, натискають на здачу зерна та інших продуктів „державі”.

Недавно в м. Трускавці, Львівської області вишнено синьо-жовтий прапор, а в с. Пукові Івано-Франківської області на школі появилася тризуб.

Летючки російською мовою про ситуацію в Україні та репресії також поширено в Москві.

Стрийський комбінат хлібопродуктів ч. 2 покарано у розмірі 11,5 тисячі рублів за „систематичне відправлення борошна з піском і збільшення складом металоманетних домішок”.

В 1974 р. в м. Городенка Івано-Франківської області КГБ заарештувало українця Віржака, якого обвинувачувало за посідання радіонадавачого апарату, яким передавав нецензуровані вістки для населення про ситуацію і репресії в Україні. Про реченець засуду ще невідомо.

ставниками поневолених народів ті чинники вільних націй Європи, які, зрозумівши суть російської експансії, слушно узалежнюють безпеку й волю вільної решти Європи від ліквідації російської тюрми народів. Вони ставлять своїм завданням навколо концепції розвалу російської імперії мобілізувати західноєвропейські кола для конкретної дії у тому напрямку, у принципі на базі концепції АБН. АБН й ЕРС захищають на найширшому доступному нам форумі, в Світовій Антикомуністичній Лізі (ВАКЛ), аналогічні позиції, намагаючися зосередити увагу ВАКЛ на головного ворога — російський імперіалізм, що його модерною формою є комунізм, і здобути підтримку для визвольної боротьби поневолених націй у світовому розмірі. ВАКЛ є найширшою ареною ідейно-політичного бою наших концепцій, через яку ОУН має спроможність включатися в конфронтацію своїх ідей з офіційною політикою великодержав і через ВАКЛ протидіяти також російській і комуністичній офензиві в універсальному аспекті. Зудар ВАКЛ як цілості з політикою детанту і висунення альтернативи ОУН-АБН-ЕРС з позиції світового фронту — політики визволення з тотальним засудженням політики детанту ставить в означеному сенсі й розмірі та в належному значенні Україну в осередок уваги світу.

Діючи вужчими, ближчими, тривалішими, більше органічними перстнями з їх засягом дії (АБН) через ширші пов'язання на аналогічній політичній базі (ЕРС) до найширшої існуючої організованої площини (ВАКЛ), що стає пляною речником антиросійського фронту у сенсі розвалу імперії на національні держави, цією ступневістю активізуємо українську справу на все ширшій основі, що має утверджувати первісну природню органічну вужчу базу. Маючи в хартії ВАКЛ принципи цілі: а) національно-державну незалежність, національний проти імперіального принцип організації світу, б) політичну підтримку національно-визвольним рухам в їх боротьбі за національну незалежність поневолених народів, в) лікві-

дацію російського імперіялізму — тобто російської імперії, а теж в організаційній площині: Хартією гарантовано, — що в Екзекутиві ВАКЛ завжди з уряду мусить бути заступлений своїм речником комплекс народів, поневолених російським імперіялізмом в ССРСР і в сателітних країнах, що статутowo виключає репрезентацію і членство у ВАКЛ єдинонеделімців, а теж відділювати в окремі комплекси народи, уярмлені в ССРСР, від народів в сателітних країнах, г) боротьбу прстиемперіяльну і протирежимну проти російського імперіялізму і проти комунізму, а не тільки протикомуністичну, — український чинник поставив свою концепцію порядку у світі на універсальну арену, що для нього іншої ширшої тепер немає.

Очевидно, він не обмежується у своїй дії цими форумами. Його міжнародньо-політична діяльність включає й інші форуми й формації, методи й підходи мобілізації громадської й урядової думки світу, адекватні ідеологічно-політичній добі, методи і форми психологічної війни, як масові акції, маніфестації, демонстрації, взагалі включування в дію чинника широких кіл у добі масових медій і важливої ролі громадської думки у визначуванні політики урядів, як теж не менше впливання на інтелектуальні, студентські, профспілкові, церковні кола у сенсі наших ідей і концепцій. Ситуація демократичного ладу в поцейбічних країнах створює інші умови й методи зовнішньополітичної дії, як у державах монопартійних, тоталітарних чи диктаторських. Великий ісход із Рідних Земель, зумовлений Провидінням, дає шанс зовнішньополітичній дії, властивої в умовах демократичних країн. Не тільки політик-професіоналіст, але й робітник, фармер, промисловець, торгівець, зокрема студент і інтелектуаліст, є теж співвирішним чинником у зовнішньополітичній діяльності нашої епохи.

ОУН включилася власнопідметно у модерний стиль міжнародньої політики, враховуючи те, що сучасна епоха має новий тип ведення війни, а зовнішня політика це не лише господарські, культурні і т. п. взаємини, але передусім проблеми війни й миру, революції і визволення; завданням речників поневолених народів від непам'ятних часів ніколи не було захищати мир могил, мир за всяку ціну, якісь детанти, коекзистенції, конвергенції, співпрацю

Алла Коссовська

ДЗВЕНІТЬ, БАНДУРИ!

*Як поверхні прозорого струмка
Торкаються уста, від спраги почорнілі,
Так наших душ, засохлих, збайдужілих
Торкнулась пісня, ніжна і дзвінка.
Зідхнуло серце глибоко і сильно,
Зачувши пісню рідної землі.
Дзвеніть, бандури, радісно і вільно,
Співайте нам, бояни-кобзарі!
Дзвеніть, бандури, як доспілий колос
Далеких, рідних українських нив,
Нехай ваш ніжний і потужний голос
Пробудить в серці і любов, і гнів.
Не дайте серцю назавжди заснути,
Будіть його, і кличте, і ведіть!
Хай знають всі, що Україні — бути,
Що нарід наш ще буде вільним жить!*

поміж їхніми гнобителями й окупантами та позаімперіяльним світом комплексу поневолених, але завжди було підтримувати ревізіонізм кордонів, статусу кво, більше: повалення статусу кво, постійне скріплювання ферментів у світі, на фронті проти окупанта та їх батьківщин. Мета поневоленого народу не діяти в рамках порозуміння т. зв. вільного світу з окупантом, але закалити те порозуміння, підміновувати його, протиставлятися йому, бути третім підметом іншої політики!

Американські доктрини „стримування” і „визволення” (облудність і фальш — 1956 у Будапешті чи 1954 у Берліні або 1953-1959 — під час повстань українців і інших в концтаборах) — остання виявилася облудною і зовсім нездарною — позникали в приманливій млі детанту...

Нереальність ставки під сучасну пору на війну

Російська стратегія йде на завоювання світу — за царськими зразками і згідно з заповітами Петра I і Катерини II, систематично й планоно здійснюючи цілі російського месіянстичного імперіялізму. Предтеча большевизму Достосвський виразно сказав: російська національна ідея — це вселюдська ідея, отже всі люди повинні стати росіянами. Не тільки західні, але й китайські дослідники виразно вка-

зали на історичну нерозривність царської і більшовицької стратегії загарбництва. Периферійними війнами, чужими руками, диверсією, громадськими війнами, п'ятьма колонами, ідеологічним та моральним розкладом посувають москалі своє панування у світі.

З прямим нападом у найближчому часі Росії на Захід чи Китай не доводиться рахуватися, хоча головні російські збройні сили зосереджені у напрямку Західної Європи. З Китаєм існує холодна війна, а з Заходом детант, але у мілітарному відношенні навпаки. Головний фронт спрямований проти Заходу. Розкладена Італія, погана ситуація у Франції, декомпозиція в Греції, комунізація Португалії, Кипр лежать на лінії політичної стратегії Москви, яка має свої чинники сили всередині тих народів. Москва здобула вже чергові випадові бази і мостові причілки на Середземному морі, Близькому Сході, прагне здобути Суез, має зачіпні пункти в Індійському океані (напр., Бангладеш), на Далекому Сході (японські терени з Другої Світової Війни) з метою опанувати міжзону поміж ССРСР-ЗСА чи ССРСР-Китаєм.

Ідейне роззброєння американського суспільства, моральний його розклад досягнули вершин, прогрес дефетизму й пряма зрада — небували в історії ЗСА. Програ у В'єтнамі залишила своє тавро. ЗСА не мають пляну воювати з ССРСР, хіба російська агресія зробила б якусь засадничу помилку, перейшовши нагло певну межу (типу Куби за Кеннеді), що створило б несподіваний „казус беллі”. Москва є обережна з прямим нападом, бо свідомо, що її імперія — колос на глиняних ногах, яка не може покладатися ані на сателітні армії, ані на бійців поневолених націй совєтської армії, і у кризовій ситуації можливий другий фронт збоку Китаю. З прямої ініціативи Москви безпосередній удар із Заходом тепер не виглядає реальним тим більше, що вона якраз економічними заходами прагне вирівняти свій регрес у технологічному відношенні. Конвенціональною зброєю ССРСР значно перевищує сили НАТО, але душі бійців не з Москвою. Війна ССРСР проти Китаю тепер теж нереальна. Вона могла б бути термонуклеарна, що є неправдоподібне, або громадянська, тобто підтримка Москвою громадянської війни якогось нового Лін Піяо, що є

реальніше, — конвенціональна не має жадних шансів. Також війна Китаю проти ССРСР тепер нереальна. Стратегія партизанської війни Мао має пристосування у т. зв. третьому світі, але її годі застосувати в ССРСР так, як і ядерну війну.

Врешті, при всій сприятливості для нашої визвольної справи кожного конфлікту кожної держави з ССРСР, не можна виключати договорености за певних умов Москви з Пекіном у ситуації відходу Мао, якщо така евентуальність існувала вже за Лін Піяо і Ліу Шао-чі. Конфлікт має своє джерело в національних протиставностях, національних інтересах, а щойно другоступневим є ідеологічний конфлікт, як імперіялістична форма — прикривка національних інтересів; це радше зудар імперіялізмів, як гуситських ідеологій чи різних її викладів. Спрямування китайських імперіялістичних інтересів на південь і обіцянка підтримати їх проти ЗСА й Японії може злагіднити конфлікт Москва-Пекін. Тому константою цього спору уважати не можна. Претенсії Пекіну на крайні території, що їх окупує Москва, західній Туркестан, Зовнішня Монголія, частини Сибіру, які мають право на незалежність, ускладнюють фронт поневолених націй, які не хочуть стати предметом окупації новим наїзником. Україна будує свою визвольну концепцію на тривалому органічному інтересі поневолених націй, які мають ту саму мету — визволитися з російського рабства і не підпасти під інше рабство. Є певніший реальний фронт вже воюючих народів спільників України, як сподівання на Китай, що є теж імперією. У грі різних карт можна бути ізольованим і уможливити Москві розіграти антикитайську карту на відтинку Туркестану чи Сибіру, послабивши їх протиросійський фронт з погляду загрози китайської окупації.

Україна мусить стояти за суверенність усіх націй, уярмлених в ССРСР і сателітних країнах, щоб не розбити спільного протиросійського фронту. Бо ці нації — наш найтриваліший з власних інтересів союзник. Наївні румуни — Антонеску — зрадівши окупацією „Трансїстрії”, і самі втратили свою волю, а мадяри — Горті — зраділи данайським „дарунком” злочинного націонал-соціалізму Німеччини—Кар-

патською Україною. Ідею розподілу російської імперії так, як її підтримує національний Китай, не висунув Пекін. Пекін чекає бази компромісу з Москвою і не прагне бумерангу (Тибет, Сінкіянґ, Внутрішня Монголія). Було б помилковим не рахуватися з несподіваним — за означених умов — нападом Московії на Західню Європу, які це заносилося під час інвазії в ЧССР, коли Москва приготувляла десант парашутних військ на території Західньої Німеччини у тих містах, де не стаціонують американські війська, підготовивши декількох зрадників — німецьких генералів, розкритих в останній хвилині внаслідок арештування турецького шпигуна в НАТО і віцешефа логістики НАТО, німецького віце-адмірала. Одночасно Москва відмічала політично і пропагандивно, що згідно з Хартією ООН вона має право на інтервенцію в Німеччині, якщо там з'явиться загроза „повороту нацизму”. Цього „права” ні одна держава з альянтів не заперечувала у принципі, а тільки висувала власні модалітети. Мавши досвід, не можна виключати наглого наскоку військ Варшавського пакту чи ССРСР на Німеччину або інтервенції з помічно якогось „запрошення” компартій в Італії чи Франції, напр., за влади Міттерана. Створивши доконаний факт, Москва запропонувала б переговори з ЗСА... Зрештою, своєчасно Барцель приймав як можливий факт — приявність військ ССРСР над Райном за ціну об'єднання... Плян Венера: неутралізація об'єднаної тітоїзованої Німеччини, вирваної з НАТО, з проскією есціалістичної Європи. Є різні ситуації для агресії Москви, які не конче творять „казус беллі” для ЗСА. Зрештою, ЗСА не збираються ризкувати атомовою війною за ціну рятування решток Європи, якщо б Москва знайшла претекст для „запрошення” якимсь Венером її заради „об'єднання” поціленої Німеччини — хай переходово під „неутральною” тітоїстською системою.

(Закінчення буде)

„...справа Добуша — велика мільяна булька, видута з кагебівського мила для надання кампанії арештів на Україні специфічного забарвлення”.

В. Чорновіл. (Зі свідчень на суді)

В. Гут Кульчицький

УКРАЇНА І ПОЛЬЩА

(Завваги до дискусії)

Починаючи від закінчення Другої світової війни, час від часу на шпальтах української і польської преси порушуються справи відношення українського і польського народів в першу чергу до себе, а в дальшому до своїх сусідів. Здається, чи не на початках 50-их рр. це питання оберталося довкруги т. зв. теорії ін-термарію. Тепер, наскільки нам відомо, покищо не висунулася на чолове місце якась спеціална теорія, але дискусія є не менш активна. Сподіваємося, що дискусія буде дальше розвиватися і набере на глибині. Ніхто ж не може заперечити факту, що народи український і польський є сусідами, що протягом довгої історії їхні відношення тісно перепліталися, переплітаються тепер і будуть переплітатися в майбутньому. Тому шукання шляхів для найкращого налагодження цих відносин — річ не тільки добра, але й конечна.

Кожух на живому ведмедеві

Як у минулому, так і тепер це шукання має одну велику хибу. Нагадує воно казку про те, як двоє дядьків торгувалися за кожух, який був ще десь у глибоких лісових нетрях на живому ведмедеві. Найбільше енергії, емоцій і паперу присвячується майбутнім часам, коли якимсь чудом червона російська імперія зникне, український та польський народи знайдуться у новій дійсності між російською та німецькою державами, і дискусія ведеться над тим, кому і з ким буде найвигідніше і найдощільніше в'язатися.

Безперечно — це дуже присмно, перескочивши через немилу й тяжку для стравлення сучасну дійсність, розпускати буйні парості фантазії в уявному оточенні. Та скільки з того кому користь?

Національний інтерес

Зовсім слушно учасники дискусії про українсько-польське питання прив'язують відносно багато уваги національному інтересові. Гуманні цілі, високі ідеали — це все гарно, але національний інтерес був, є і буде вихідною усяких міжнародних відносин. Тільки ті мірку-

вання про національний інтерес також мають оту, згадувану вище, хибу. Також у них є тенденція перескакувати через гірку сучасну дійсність до якогось невідомого майбутнього. От, наприклад, таке твердження: — „Ліквідація фронту з поляками і забезпечення собі запілля є кінцевою вимогою нашої визвольної стратегії, коли прийде до остаточної конфронтації з Росією”. Або в іншого автора: — „... поляки повинні творити коаліцію з народами, які були б зацікавлені... у коаліції в ім'я їхніх найбільш фундаментальних і довготривалих інтересів. Такими народами не є ані Німеччина, ані Росія”.

На половині дороги

Висловлюють дискусанти і багато цінних думок про сучасну дійсність. От хоч би така: — „Що і як робити у такій складній ситуації? Відповідь на це питання повністю залежить від сучасних конкретних життєвих інтересів обидвох національних спільнот”. Або іншого автора: — „Росія є під сучасну пору незвичайно успішна у розбудові імперії”. А в іншому місці у того ж автора: — „Та можливо... що принайменше велика частина поляків прийде до переконання, що їхній теперішній статус — це переходова річ... (і) Польща, скоріше чи пізніше, стане шістнадцятою республікою ССР”.

На жаль, висловивши такі й подібні думки, учасники дискусії немов зупиняються на половині дороги, скручують на боки і починають подорож в іншому напрямі, часто перескакуючи у вимріяне майбутнє.

Вина не АБН

Один з учасників дискусії згадує АБН і навіть визнає, що АБН відіграв і відіграє певну позитивну роль. Але одночасно він заявляє, що „платформа АБН не може стати базою для українсько-польської співпраці”, бо „об'єднання на базі ідеологічній не вистарчає”. В дійсності ж справа не в ідеологічності АБН, але в самих поляках. Як виходить з дискусії, яка тепер ведеться серед польського суспільства і в краю і на еміграції існують дві головні течії. Одна задоволена з того статусу, який Польща має, а друга з нього не задоволена і хоче повернути Польщі повну державну суверенність.

Іван Манило-Дніпряк

ЛЮБЛЮ ТЕБЕ...

*Курай, полин та молод-молочай...
Зелений гай... Криниця у ярузі...
А ген вози, мов лебеді, ячать,
Снопамі навантажені, на виднокрузі.*

*О, Краю мій! Люблю тебе таки
За сміх і плач, і голубі палати...
Люблю й за те, що ти уже віки
Уміси з топелу вставати...*

Прихильники першої течії очевидно не можуть мати жадного відношення до АБН, більшість же визнає другу течію потопає у нереальному світі мрійництва, яке далеке не тільки від платформи АБН, але й від конкретної сьогоденної ситуації. От один з учасників дискусії наводить міркування польського професора, у яких Росія або програє війну з Китаєм, або там вибухає революція, або через еволюцію в Росії до влади приходить демократичний уряд, або що до війни приходить між Росією і ЗСА; і в кожному випадку Польща дістає українські землі. Чи по дорозі такому професорові навіть і з відідеологізованими АБН?

За впорядкований хід думки

Тут підкреслюємо ще раз, як то ми вже зробили на початку, що дискусію на тему українсько-польських відносин вважаємо за корисну, а наші завваги до цієї дискусії є на те, щоб її зробити найбільш продуктивною. А для цього, на нашу скромну думку, необхідно додержуватися порядку в ході думок, потрібно мати систему.

Починати треба з ясного, без применшувань і спрощень, з'ясування теперішньої ситуації, і не тільки у Східній, але й в цілій Європі, навіть у цілому світі. ССРСР — а і Україна і Польща, хоч з різним статусом, перебувають у системі ССРСР — є сьогодні імперією із світовим значенням і з гльобальними амбіціями, тому й аналіза всього, що зв'язане з ССРСР, мусить мати широкі масштаби. Наскільки це кінчене вказує стаття Марка Арнольд-Форстера п. н. „Советські амбіції в Європі” (Манчестер Гардіян, 27, 9, 1975). „Советський Союз, — твер-

дить там автор, — відновив холодну війну не тільки в Португалії, але з поміттю субверсії ще й в, принаймні, трьох інших частинах Західної Європи. Вважається, що це є спільна опінія міністрів закордонних справ Британії, З'єднаних Стейтів, Франції і Німеччини... Вони спільно розглядали такі можливості:

1. Советська інтервенція у Югославії по смерті Тіта.
2. Вибір комуністів до уряду в Італії.
3. Громадські заворушення або й гірше в Еспанії по смерті Франко.
4. Уряд в Португалії з комуністичною перевагою, або заслабий, щоб протиставитися робітничим юніям, веденим комуністами.
5. Советська інтервенція або субверсія у Фінляндії по смерті през. Кекконена.
6. Віднова советської інтервенції в Берліні.

Вже цей перелік показує, що українсько-польська проблема є частиною цілого того комплексу, і тільки в тому комплексі слід шукати її розв'язку.

Роблення плянів неможливе без, так би мовити, заглядання в майбутнє. І це повинен бути наступний ступінь у дискусії; старатися збагнути, що на нас усіх чекає. Але при тому, однак, не можна перескакувати через факт існування ССРСР, на що ми вже вище звертали увагу. Особливо для польської сторони в обговорюваній дискусії це важливе (як, зрештою, і для всіх сателітних країн), поскільки там існує частина, яка задоволена з теперішнього статусу. Ми переконані, що об'єктивний дослідник прийшов би до висновку, що згадуване вище припущення одного з учасників дискусії не є залякуванням, але таки поважною небезпекою. Тільки його припущення, що Польща може стати ще одною „союзною республікою", треба б поширити і на інші сателіти, отже й на Східню Німеччину. І тоді стало б ясно, що фактично нема протиставлення між Польщею і Східньою Німеччиною, бо вони в тому ж самому положенні. На цей факт звертали ми увагу у „Віснику" в статті „Об'єднання Німеччини і поневолені Москвою народи" ще в 1962 р., коли ще не було інвазії об'єднаних сателітів під проводом Москви на Чехо-Словаччину, коли не було ще гельсінської апарати статусу кво, коли Східня Німеччина не

була ще членом ОН, а коли високо кружляли ще мрії про об'єднання двох Німеччин.

Кінцева стадія — це розгляд можливостей розвалу ССРСР. Тут є місце аналізувати такі можливості як революція, еволюція, палатна революція, війна з Китаєм, війна з ЗСА і т. п. Після об'єктивної аналізи всіх даних, після уважного розгляду розвиткових тенденцій світової ситуації, єдино можливий, єдино правильний висновок напевно буде той, що його зроблено на V ВЗ ОУН, тобто, що „одночасні координовані національно-визвольні революції... розвалить зсередини російську тюрму народів і тиранську комуністичну систему." В тому контексті напевно знайдеться правильна розв'язка і для українського і для польського питання.

ДОСЛІДЖЕННЯ ПОРУШЕННЯ ПРАВ ЛЮДИНИ В ССРСР

Слава Стецько, як свідок у справі переслідування поневолених народів в ССРСР

У світовій пресі появилось повідомлення про те, що 17-19 жовтня в будинку данського парламенту в Копенгазі збереться міжнародна комісія, яка досліджуватиме порушення прав людини в ССРСР.

Це дослідження, в якому виступлять деякі жертви советського режиму, напевно приверне до себе увагу всього цивілізованого світу. Серед членів слідчої комісії визначні політики, письменники, правники, журналісти, церковні діячі, зокрема нобелівський лавреат, член французької Державної Ради Рене Кассен, письменники Гюнтер Грасс, Роберт Конквест і Анна Рандт; кол. канадський прем'єр-міністер Д. Діфенбейкер і кол. данський прем'єр-міністер Дженс О. Крег та ін.

16 жовтня, після пресконференції, буде показаний документальний фільм, тасмно накручений в советському концтаборі.

Перше засідання буде присвячене розслідуванню політичних та ідеологічних переслідувань в ССРСР, друге — релігійним переслідуванням і зловживанням психіатричними методами в ССРСР і третє — переслідуванню національних меншин в ССРСР. Головуватиме всі три дні Іб Тірегод, член Найвищого Суду в Данії.

Як свідків запрошено для зізнань перед комісією: акад. Андрія Сахарова (візи з ССРСР йому ще не видано), письменників Олександра Солженіцина, Владіміра Максимова, Андрея Снявського, Бориса Щрагіна, Александра Галіча, Дмитрія Паніна, Абрама Шифріна, Анатолія Левітіна-Краснова та ін. і як свідка у справі переслідування національних

В. С-ко

ПІСЛЯ МАО ТСЕ-ТУНГА

На підставі інтерв'ю із знавцями сучасного Китаю в Гонг Конгу, Токіо та інших азіатських столицях американський журналіст Антоні М. Пол в „Рідерс Дайджесті” пробує змалювати образ цієї „третьої великопотуги” і її найближче майбутнє.

„Китайський Ленін”, 81-річний Мао Тсе-тунг з кожним місяцем фізично і духово слабшає. В розмовах зі своїми найближчими співробітниками він не раз забуває їхні прізвиська, з крісла підводиться із великим зусиллям, хапаючись за його поруччя. Його головний дорадник, 77-річний прем'єр Чжоу Ень-лай також виразно зраджує свій похилий вік. Його бліді губи і виснажений вираз обличчя свідчать про серцеву недугу. Протягом останнього року він не раз приймав чужинських дипломатів у своєму домашньому шпиталі в ліжку. Двоє з восьми членів Політбюра Китайської Комуністичної Партії мають також близько 90 років, троє — понад 70. Отже, Китай стоїть напередодні зміни своєї правлячої верхівки. Що буде далі з цією містер'їною країною із населенням, яке зростає щороку на понад 10 мільйонів людей? Яка доля чекає на це величезне людське муравлище, провідники якого мріють про те, щоб накинути комунізм всьому світові?

Найголовніша турбота китайського уряду — прогнати і одягнути своє населення. Хоч своєю територією Китай трохи більший від З'єднаних Штатів, лише 1.1% його поверхні надається під сільське господарство. Клімат надзвичайно змінливий. Часті тайфуни-гурагани нищать посіви на його південно-східному узбережжі. В тому самому році в різних районах часто бувають повені і посухи. Величезна площа розміром половини Техасу являє собою пустелю. Протягом двох останніх років китайський уряд закупив на 500 мільйонів доларів добрива в ЗСА, Японії, Європі, але сільське

меншин і поневолені народів редактора „АВН-Кореспондентс” м'єра Славу Стецько.

Докладніше про перебіг праці цієї комісії подано буде в наступному числі „Вісника”.

господарство Китаю у великій мірі все ще залежить від людських екскрементів.

Річний прибуток пересічного китайця становить лише 160 доларів, хоч західні журналісти, пропагандисти „детанту”, твердять, що добробут китайського народу підноситься дуже швидким темпом. Для мільйонів китайців ровер все ще залишається мрією, а що вже й казати про авто. Механізація різного роду робіт стоїть на найнижчому рівні, і на будові залізниць чи домів жінки й чоловіки переносять тягарі на своїх власних спинах. В одному лише штаті Мічиген довжина асфальтових шляхів перевищує довжину всіх асфальтових шляхів Китаю.

Продуктивність праці китайського робітника надзвичайно низька. У місті Вучінгу, наприклад, поблизу Шангаю 2100 робітників продукують щороку лише 100.000 тонн амоніачного сульфату, в 10 разів менше, як стільки ж робітників в Європі.

Теоретично в комуністичних країнах безробіття немає. Однак, по великих китайських містах можна спостерігати тисячі молодих людей, що тиняються вулицями без роботи. Всупереч китайській пропаганді, яка твердить, що в Китаї злочинність відсутня, в більшості нових будинків вікна перших поверхів загратовані.

Щоб розв'язати проблему безробіття серед молоді, від 1968 року до 15 мільйонів молодих людей вивезено на села для „перевиховання” — для праці на землі, на будові шляхів, каналів і гребель. Недавно закінчений „Червонопрапорний канал”, що його називають „гордістю Китаю”, має 134 тунелі, 300 резервуарів, 150 акведуків.

Величезним успіхом уряду Мао був раптовий розвиток нафтової промисловости. Почався він у 1960 році, коли ССРСР, головний постачальник нафти, стримав її експорт з Сибіру, і Пекін мобілізував 100.000 техніків, щоб виявити нафтові поклади в Тачінгу, в північній Манджурії. Працюючи в тому дикому районі в нелюдських умовах, при відсутності залізничного сполучення, буквально на руках пере-

тягаючи будівельні матеріали і машинерію, китайці знайшли нафтові джерела, що вже з першого року почали давати 140 мільйонів бочок „плинного золота”. Незабаром після того побудовано 715-милевий нафтовий провід до Чінг-гуангтао, порту, звідки нафту перепомповують до Японії, що своєї нафти не має. Тепер китайці досліджують ще шість нафтових покладів, що за їх обчисленнями даватимуть річно 700 мільйонів бочок.

Останніми роками в Китаї відкрито багаті поклади залізної, мідної та алюмінієвої руди і багатуючі зложисща вугілля, що можуть повністю забезпечити внутрішнє запотребування на ці мінерали.

Як твердять західноєвропейські знавці Китаю, становище у тій країні в сільському господарстві все ж таки значно краще, як в ССРС, хоч там також мусіли відступити від „чистих форм” сколективізованого господарства, дозволивши, як і в ССРС, селянам мати свої присадибні ділянки для власного користування.

Зовнішнім ворогом Китаю все ще залишаються „московські ревізіоністи” на чолі з Брежнєвим, який снує пляни оточення Китаю своїми потенціальноними сателітами, військовими базами і щораз сильнішою морською фльотою. Змагаючись за панування над Південно-Східною Азією, Китай виразно випереджує ССРС, скріплюючи свої впливи у В'єтнамі, Камбоджі і Ляосі. З-поза мур'в „забороненого міста” в Пекіні західні політики мало-що можуть довідатись про стратегічні пляни китайської правлячої кліки, так само, як про кремлівську стратегію вони можуть лише здогадуватись. Однак, горезвісний „детант” з виразною невігодою для Заходу залишає глибокі сліди в зовнішній політиці Заходу, а зокрема Америки, присипляючи оборонну готовість їх населення.

Про те, що вождь кремлівської верхівки Брежнєв, десь спіткнувшись, може зазнати долі Хрущова, немає сумніву: Шелепін чи хтось інший із сталінських учнів не пропустять тієї нагоди, щоб вигнати Брежнєва і всіх інших „стариків” з Політбюра і ЦК КПСС. Мао Тсє-тунг, як сказано, доживає свої останні дні, і китайська комуністична партія, серед якої точиться невидима боротьба поміж прагматистами і радикалами, негайно може бути охоплена полум'ям нової „культурної революції”, в якій

політику Мао продовжуватиме його дружина, радикалка з „чорним піднебінням”. З тієї нагоди може скористати Москва, розпочавши превентивну війну проти Китаю, який із своєю атомовою зброєю, що чимраз поліпшується і кількісно зростає, чорною тінню звисає над ССРС.

В разі ж перемоги прагматистів, серед яких є немало советських агентів, Пекін може порозумітися з Москвою, хоч в можливість цього на Заході не вірять або не хочуть вірити, будучи переконані, що ССРС і Китай — непримиренні вороги. А чи не були непримиренними ворогами Гітлер і Сталін перед підписанням договору Ріббентроп-Молотов?

Надії деяких українських „політиків” на те, що Китай в разі воєнної перемоги над ССРС принесе Україні визволення, найбільш фантастичні й безпідставні. Дві найбільш імперіялістичні в світі держави — Китай і ССРС „визволяють” тільки тих, кого хочуть поневолити, обернути на свою колонію, а в кращому разі сателіта.

Очевидно, Китай перший війни проти ССРС не починатиме. Він потребує довшого періоду для внутрішньої політичної стабілізації, розбудови своєї економіки, рільництва, озброєння, зокрема атомового і — виховання з молодого покоління людей-автоматів, що незчисленими масами могли б залляти Сибір і Далекий Схід до Уралу. Проти цих напівпартизанського типу мільйонових мас, проти китайського вояка, якому вистачає для прохарчування жмені рижу денно, атомові бомби не страшні. Неозорі простори ССРС, які рятували Росію в попередніх війнах, обернуться тут проти неї самої. Бож і скільки атомових бомб треба скинути і в які саме місця, щоб винищити в тайзі і в пустелях Середньої Азії китайські муравлища, також озброєні атомовими бомбами, націленими на советські промислові центри?

З усього цього в Москві напевно здають собі справу, і тому якби не питання престижу, не надії на зміни китайської зовнішньої політики після смерті Мао, якби не мертвячий догматизм, що затьмарює розум советських провідників, Москва, не покладаючи надмірних надій на „розрядку” відносин із Заходом, мусіла б повести супроти Китаю іншу політику. Група здеградованого Шелепіна, мабуть, розу-

Михайло Кущнір

СПІЛЬНІ ДЖЕРЕЛА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИХ ЗУСИЛЬ

Наукову працю не дасться організувати на заклик і вона не є вислідом матеріяльних обчислень. Вона народжується і розвивається як потреба людей, що вірять у вартість свого труду. Ця віра може жити тільки в певній атмосфері, мусить черпати соки з землі. Байдушність збірноти до цих зусиль скорше чи пізніше знищить науку. В самітному геройстві, врозріз з оточенням, без опертя і зрозуміння — марніє рід учених.

Деколи генії потрапляють творити в таких умовах, але ми ніколи не довідаємося, скільки геніяльних людей змарніли в цих умовах. Так є в усіх ділянках культури. Але може особливо велику вагу має цей суспільний відзвук для науки, бо вона не родиться з надхнення й імпрізації, але вимагає довготривалих і систематичних зусиль. У суспільстві, яке не любить науки й не цінує її, дослідники живуть — вживаючи окреслень сучасної психології — в почутті меншовартости. Бо вони трудяться над чимсь, що є тільки суспільством толероване, вони поза дужками справжнього життя. Їхнє чудацтво можна простити, хоча воно не гідне

похвали. В таких умовах дослідники, вчені, затинаються в перекорі й, живучи своїми справами, перестають дбати про суспільство. У виборі дослідів, чужих і байдужих для суспільства, якого є членами, в користуванні мовою і термінологією незрозумілою для ляків, у відсторонюванні себе від всякої популяризації, — вони починають бачити способи підвищення власної вартости, своєрідну компенсацію почуття нижчости, яке в них витворює суспільна байдужість. Плекання науки стає деколи таким чином родом протесту проти суспільного припущення. Але в цих умовах не може постати глибока й цінна наукова творчість.

Суспільне визнання, що його потребує наука, може мати різні форми. Найповерховнішою і найнебезпечнішою формою є визнання науки з вдячности за технічні облешення, якими вона нас обдаровує. В такій атмосфері наука спадає на рівень утилітаристичної спекуляції. Цю небезпеку можна усунути тільки шляхом глибшого визнання науки, виразом якого є власне освіта. Бо коли наука задовольняє освітні потреби, її цінують тоді за те, що є її істотою: за

міє це краще як броватий Брежньєв із своїми сірими еміненціями-дорадниками, які готові кожної хвилини перекинутися на сторону того, хто повалить Брежньєва.

Аналізуючи політику Кремлю, не слід забувати серпень-вересень 1965 року, коли шелепінці і „покривджені” Хрущовим сталінці готували поворот до сталінського режиму. Солженіцин у своїй книжці „Буцалося теля з дубом” на підставі зібраних ним матеріялів твердить, що тоді „залізний Шурік” Шелєпін запропонував був затиснути по-сталінському економіку і управління, вклонитися низенько Мао Тсе-тунгові, признавши йому рацію і тим досягнути одність сили і відновити „комуністичний моноліт”. Тоді на таємній „ідеологічній нараді” в Москві нібито ухвалено: „боротьба за мир залишається, але не треба роззброювати советських людей, а безперервно нацьковувати їх на Захід; підносити військовий дух, боротися про-

ти пацифізму”. Наша лінія, говорили на тій нараді, ніяк не співіснування. Сталін винен тільки в скасуванні колективного керівництва і в незаконних репресіях партійно-советських кадрів. Вже найвища пора відродити корисне поняття „ворог народу”. Дух ждановських постанов про літературу був вірний.

Брежньєв, як відомо, добився усунення Шелєпіна з найвищих постів на другорядний пост керівника профспілок, відрядженням на Захід скомпромітував його в очах партійної верхівки і зайняв середню позицію, роблячи ставку на детант і одночасно закручуючи шруби політичного апарату в СРСР. Смерть Мао Тсе-тунга може перемішати його карти, і тоді можливо знову почуємо про „залізного Шуріка”, ще не так давно першого кагебіста і керівника багатомільйонного комсомолу, серед якого має він напевно немало прихильників.

досліджування. Коли наука зуміє давати відповіді на запити, коли вона допомагає організувати інтелектуальний лад у людях — тоді її люблять цінним і стимулюючим для дослідників способом.

Але розлад, що виникає між знанням і освітою, деправує не тільки науку та дослідників, але й освіту та вчителів.

Освіта, яка, будучи відображенням науки, не є задоволенням потреб і зацікавленням одиниці, стає в її відчутті чимсь штучним і примусовим. Не краще діється, коли освіта прагне бути „живою” і зриває зв'язок з наукою, бо тоді вона легко стає пропагандою. Легковажне ставлення до науки веде до поверховності в стосунку до правди. Легковажний стосунок до науки стає легковаженням людського труду, зарозумілою і нічим неоправданою жадобою починати все від нового. Наука вчить тягlosti зусилля, наголошує вартість систематичності. Освіта, що вимовляється від послуху науці, підпадає легко небезпеці надто швидкого формулювання і стає дресурою. Наука вчить обережності й субтельності в окреслюванні законів і фактів, не визнає догматизму й поспіху. Тому дух науки оберігає освіту від змеханізування.

Отже, мусимо знайти якийсь вихід з такого стану речей, який і для науки і для освіти дуже шкідливий. Його шукають водночас учені й освітники, пробуючи окреслити вимоги, яким повинні відповісти наука й освіта, якщо їх шляхи мають зблизитися. В цих пошукуваннях, ведених різними людьми з різних точок зору і в різних засягах, помітна, однак, певна одноцілість. Вона є вислідом нової, визріваючої постави супроти цілої культури. Цю поставу окреслюють найчастіше старою назвою гуманізму. Гуманізм є протестом проти притолочення людини об'єктивною культурою, проти трактування людини як знаряддя її розвитку, є способом цінування і пробою організування цілої дійсності з уваги на її позитивне значення для формування людини.

З цього становища появляються в повному світлі проблеми науки й освіти. Противенство між ними виникають — значною мірою — внаслідок речевого їх розуміння, як функції здобування та популяризування об'єктивного

знання. Коли переборемо такий спосіб розуміння, коли зробимо науку й освіту чимсь насправді важливим і цінним для людини, коли вони будуть допомогою людині в її внутрішньому розвитку, а не тільки закликатимуть її до служби як об'єктивний знаряд, — виникне можливість їх глибокої сполуки.

Слово „досліджування” означає різні процеси. Воно може бути чинністю, ціллю якої є дефінітивне й зобов'язуюче окреслення стану речей, при чому самий процес досліджування і його вислід не важливий для дослідника особисто, є його речевою професійною функцією. Але слово „досліджування” може мати й інше значення. Його вживаємо й тоді, коли мусимо втихомирити наш власний інтелектуальний неспокій, коли живо прагнемо вяснити собі зв'язки між фактами, коли дратує нас те, що не потрапимо здати собі справу з дійсності, що втікає нам з рук усе, що хочемо схопити. Таке досліджування родиться з потреби ладу. Такий дослідний процес ніколи не спочиває: формулювання і перемагання є його стихією. Присвячуючися таким досліджуванням — внутрішньо розвиваємося і поглиблюємось. Такі досліджування мають особотворний характер.

Наукову працю можна вести на обох цих рівнях досліджувань. Дослідник першого типу, плекаючи знання, не поглинається тією працею особисто. Він є об'єктивною людиною, що виконує певну професійну функцію. Він виконує її часто дуже точно і педантно, але в суті речі досить байдуже. В цій праці цікавлять його найбільше предметно важливі висліди, деколи тому, що дають славу, визнання, деколи тому, що є „чинами”, „доробком”. Таке розуміння дослідника знаменне для об'єктивної теорії науки.

Інший характер має дослідник другого типу. Він належить до певної кляси людей. Людей можна поділити на дві великі групи. Є люди, які найохотніше переводять дні свого існування у вигідній вегетації, і є люди завжди незадоволені життям і собою.

Так у кожній ділянці. Є такі, що можуть жити без краси, й такі, що неподільно їй віддаються. Є такі, що вистачальну лінію овчів бачать у дчасності, і такі, яких поглинає шукання Бога. Є люди, що можуть жити в на-

півсні, і є такі, що завжди шукають повної ясності уяви. Дослідник, учений з покликання належить до неспокійного і незаспокоєного типу людей. Він у полоні пасії здобувати й поглиблювати інтелектуальний лад в собі. Висліди здобувані цим шляхом і видні назовні не є найістотнішим стимулом його праці. Праця дослідника є для нього життям, себто виключно цінним і виключно пожаданим зужиттям днів і годин існування. Саме цим шуканням і змаганням, цим присвяченням трудові формування себе зусиллям дослідної думки — він відрізняється від дослідника, наставленого продуктивістично на збагачення знання, на осягнення вислідів, на побільшування бібліографічного доробку.

Трактуючи так дослідну працю, бачимо її зв'язок не тільки з інтелектуальними кваліфікаціями людини, але й з її характером, з усією її особовістю. Коли досліджування не має бути гоненням за вислідами, мусить мати, щоб існувати, якусь тривалу й особисту вартість. Уґрунтування дослідного процесу в моральній верстві особовости виявляється в тому факті, що вимоги, які ставимо дослідникам під інтелектуальним оглядом, є водночас моральними вимогами. Домагаємося, отже, від дослідників сумлінности і витривалости в праці, домагаємося безсторонности і визволення з пересудів та упереджень, домагаємося критицизму і жертвенности, домагаємося відваги голошення правди. Ці вимоги потрапить подолати тільки характер, зісполений з сильною ментальністю.

Тому великим непорозумінням є переконання, що наука постає виключно з інтелекту, а дослідники є тільки інструментами. З цього нового становища великість ученого мірється не тільки його об'єктивним доробком, але й ступнем його особового пов'язання з наукою. Чим глибше в наукових досліджуваннях є вчений, чим сильніше вони його формують, тим

У зв'язку з тривалою недугою і операціями, що їх перейшов редактор „Вісника” В. Давиденко, попередні три числа журналу зредагував п. Леонід Полтава. Ред. Давиденкові складало побажання повного відужання і дальшої праці над журналом, а п. Леонідові Полтаві подяку за допомогу.

Редакція і Адміністрація
„Вісника”

більше здобувають значення, тим більшою є його вартість як дослідника й людини. В світлі цього динамічно-особового розуміння процесу досліджування не може встоятися ідеал „об'єктивної людини”, як взір для дослідників. Бо тільки це глибоке зісполення усім собою з дослідною працею, насичення її власною потребою, охоплення її особистими мріями й особистим прагненням, ставлення її своєю життєвою справою, віднаходження в ній власного щастя і власних невдач, формування себе завдяки зусиллям робленим для неї — тільки таке динамічно-особове охоплення дослідів надає їм вартости.

Переведені аналізи процесів: вивчання, досліджування і навчання, дозволяють витягнути подібні висновки, що стосуються характеру інтелектуальних зусиль, за які беруться люди. Умова праця в кожній із цих трьох форм щільно пов'язана з усією особовістю людини. Ані вивчання, ані досліджування, ані навчання не може бути тривале й успішне, коли абсорбує тільки інтелектуальну сферу людської психіки, коли не сягає також інших її сфер. Розуміння інтелектуальних чинностей, як ізольованих процесів, було знаменною прикметою давнішої „психології сил”, тепер цілковито закинutoї. З допомогою її спрощених схем окреслювали ідеальні вимоги, яким повинен коритися дослідник, учитель, учень. Згідно з цими вимогами вони повинні стати об'єктивними людьми. Зі становища сучасної психології, що розуміє людину як структуральну цілість, така ізоляція інтелектуальних процесів цілковито помилкова. Чинності вивчання, досліджування і навчання стають чинностями живої особи, а не функціями „інтелекту”. Насилення і поводження інтелектуальної праці щільно пов'язане з інтенсивністю особового життя та з видом життєвого пляну одиниці. Це видно особливо чітко в шкільництві р'зних ступнів, і педагогічна психологія має безсумнівно велику заслугу в аналізі різнорідних форм тієї залежности. Але в рівному ступні підлягає їй дослідник-учений і вчитель.

Такий спосіб розуміння інтелектуальних чинностей має важливі наслідки. Коли ті чинності перестають бути процесами, що доконуються в ізольованій сфері психіки, коли лу-

чаться взаємною сіткою зв'язків з усіми іншими сферами особового життя, то вплив на них можуть мати не тільки чинники тієї самої категорії, себто інтелектуальні чинники, але і всякі інші. Таким чином dokonується поширення засягу понять досліджування. З цього становища треба признати навчальну вартість багатьом життєвим ситуаціям, що не мають нічого спільного з „навчанням”, яке стосувалося згідно з давнішими засадами як доцільне переказування відомостей, але діяло на людину інтелектуально побуджуючим способом. Ці всі ситуації, що провокують одиницю до умової активності, переривають її інтелектуальну дрімоту, нищать вигідні дороги рутини, підмінують тривалі й неперевірювані догми — ці всі ситуації мають вповні навчальну вартість, а їх сила буває не раз більша, ніж сила інституцій, спеціально покликаних для виконання навчальної праці, себто шкіл. Поточне переконання, що людину може більше і краще навчити „життя”, ніж школа, має — з цього становища — глибокий і правдивий сенс. З цієї точки зору можемо зрозуміти слухність української мовної інтуїції, що дозволяє називати вчителями таких людей, як герої, політики, мистці й святі, які не мають нічого спільного з властивим навчанням, стосованим згідно з інтелектуалістичними поняттями, але які дійсно силою свого духа, величиною своїх чинів, пориваючим взором „навчають” інших. Вислідом такого навчання буває певний життєвий стиль, що його одиниця прагне осягнути, а який — може не завжди але часто — висказується в поглибленні і насиленні інтелектуальних зусиль, у „відкритті ума” на правду, в зірванні з догматизмом і рутинною.

Трактуючи таким способом справи, починаємо доцінювати суспільні джерела інтелектуальних явищ. Бо схоплення їх як особових чинностей, залежних від життєвої ситуації, означає пов'язання їх в зв'язку зі суспільним середовищем. Успішність і наполегливість інтелектуальних зусиль перестають бути залежними — як це окреслювали зі становища речової теорії науки й освіти — від ступня, на якому осягається рівень „об'єктивної людини”, від виключно інтелектуальних кваліфікацій. Стає чимсь залежним від повної особовості людини, а в одній інстанції від роду суспільної ситуації.

Ця ситуація може стимулювати або може сплутувати інтелектуальну діяльність. Тому, прагнучи цю діяльність поглибити й узагальнити, мусимо подбати про створення людям таких обставин, що побуджували б їх до умових зусиль і сприяли їм. В середовищі, в якому росте інтенсивність інтелектуальних процесів, постають найкращі умовини для розвитку наукових дослідів. Таким чином щільно між собою пов'язані чинності досліджування навчання і вивчання пов'язуються з цілим життям людських особовостей, вкорінених в окреслені суспільно-історичні середовища, і стають чинником і водночас витвором дозрівання одиниці в збірності. Історія дає багато прикладів, що ілюструють цю внутрішню пов'язаність інтелектуальної культури і суспільних умовин. І нас вимовно переконує в цьому правда XVII сторіччя, що процеси досліджування, вивчання і навчання не є явищами, які виникають в ізольованій сфері інтелекту і плекаються виключно окремими шкільними інституціями, але є виразом повнішої і могутнішої дійсності, витвором напруження духових сил і насилення боротьби. плодом змагань до суспільних і світоглядних ідеалів. Іntenсивність інтелектуальних процесів є безпосереднім виразом і складником інтенсивності життя.

ЗАВЕРЕЩАЛИ ПІД КОМУНІСТИЧНУ ДУДКУ

Початок жовтня пройшов майже по всіх столицях світу під знаком бурхливих демонстрацій-протестів проти покарання смертю п'яťох терористів в Іспанії, які під час нападу на банк вбили чотирьох поліцистів. Протестувала не тільки ведена комуністами молодь, плюнруючи крамниці, закидаючи поліцистів камінням у Парижі, Лондоні, Римі... Дев'ятнадцять держав відкликали з Мадриду своїх амбасадорів для „консультації”, а організація Спільного Європейського Ринку повідомила еспанський уряд, що про прийняття тепер Іспанії до цієї організації не може бути й мови. Всі ті виступи, заяви, заворушення творили враження добре зладженої оркестри під орудою вправного диригента. Хто цей диригент — здогадатися не тяжко. І тільки дивує, як уважно і слухняно приглядаються до його палички навіть уряди

демократичних країн, як свідомо чи несвідомо виконують вони вказівки, подавані з Москви.

Закон про кару смерти роками дебатуються в Америці і в країнах Західної Європи. В кількох стейтах ЗСА, з огляду на невпинно зростаючу злочинність, його прийнято, і слово тепер тільки за Найвищим Судом, який кілька років тому цю кару скасував. Понад 300 осіб в ЗСА, засуджених за найтяжчі злочини на смерть, чекають на остаточне рішення Найвищого Суду. Аргументи „за” і „проти” карі смерті дуже поважні, але статистика стверджує, що загроза смерті в багатьох випадках стримує потенціального убивцю від убивства.

Поминаючи роки ленінського і сталінського терору, коли знищено 40 мільйонів людей в країні, з якою Захід хоче торгувати, жадна поважна газета в світі не реагує тепер на офіційні повідомлення советської преси про покарання смертю німецьких колаборантів з-перед 35 років, про убивство внаслідок фальшованих судових процесів колишніх учасників українського резистансу, навіть про вироки смерті на „розтратників” і „розкрадачів соціалістичного майна” — злодіїв, яких на Заході карають лише кількома роками тюрми.

А чи реагують уряди демократичних країн на доконувані хоч би в такій Савді Аравії щоденні факти відрубання рук і ніг за звичайну крадіжку? Ні, не реагують, бо ця країна може припинити доставу нафти. І що тоді? Чи реагують на убивства людей, які, прагнучи свободи, продираються через „мур ганьби” в Берліні?

Двох жінок, учасників убивства поліцистів, генералісимум Франко помилував, бо вони — вагітні. Від карі смерті звільнив ще чотирьох, а п'ятьох, з них двох басків-націоналістів, що вимагають незалежності для своїх північних провінцій, і трьох комуністів, членів т. зв. Антифашистського Патріотичного Фронту — розстріляно.

Зорганізовані комуністами світові демонстрації, інсценізований ними „гнів народів” мали виразну ціль — розбурхати в Іспанії те саме, що розбурхали вони в Португалії. 36 років правління Франка сиділи вони як миша під милою, чекаючи на таку нагоду. Баски, що ввій-

шли в спілку з комуністами, можливо мали на увазі добро своєї батьківщини, але вони не здавали собі справи, що якби в Іспанії прийшли до влади комуністи, та доля їхня і їхнього народу була б така сама, якої зазнали українські боротьбісти. Вони йшли в союз із чортом, але відомо, чим завжди такий союз кінчається.

В загальному бойкоті Іспанії Америка участі не брала — чи не тому, що саме тепер провадяться переговори в справі американських військових баз в Іспанії.

**

Вже після того, як ця замітка була написана, світова преса повідомила, що біля міста Арамзау в Іспанії трьох поліцистів убили і двох тяжко поранили терористи, висадивши в повітря поліцейне авто.

В. Д-ко

УЛЯНА ЦЕЛЕВИЧ ДОПОВІДАЛА В НЬЮ ЙОРКУ

Голова Головної Управи Об'єднання Жінок ОЧСУ мгр Уляна Целевич виступила в Нью Йорку з інформаційною доповіддю про Світову Жіночу Конференцію в Мехіко. Доповідь відбулася в суботу 20 вересня у великій заповненій залі Дому ОУВ Фронту при 10-ій вулиці. Зустрічню провадила президія під головуванням М. Лозинської, у складі: пані Процюк, секретаря ГУ ООЧСУ А. Соколика, ред. Л. Полтави, адв. А. Семотюка, ред. Романа Чайковського (працює в ОН, входив до складу української делегації до Мехіко-Ситі).

Мгр Уляна Целевич не спинялася на деталях Світової Конференції Жінок у Мехіко Ситі, бо вони вже відомі через пресу, а докладно розповіла про успішний голодовий страйк українок в Мехіко Ситі (на жаль, далеко не всіх учасниць делегації); звернула увагу слухачів на те, що Конференцію заініціював ССРСР, але Москві не вдалося засліпити делегаток з майже усіх країн світу облудною пропагандою, і українки були на чолі викривачів Москви.

Доповідачка з вдячністю згадала про допомогу сестри президента Єгипту пані Садат, делегаток із Австралії, з Філіппін та ін. у роз'яснювальній праці української делегації. Багато делегаток приєднались до вимоги українок — надати амнестію для всіх жінок-політв'язнів у Советському Союзі, в тому числі українок. Хоча праця української делегації відбувалася головню в „Трибуні”, на неофіційному форумі, вона була важливою і потрібною.

У кінці інформаційної доповіді мгр Уляна Целевич сказала, що поїздка до Мехіко Ситі була також своєрідною лекцією для української делегації,

і тому „який би не був склад делегації ми повинні гармонійно і солідарно співпрацювати”.

В короткому слові інша учасниця делегації, Дарія Степаняк наголосила на тому, що „з дипломатами світу треба переговорювати дипломатично, але з ворогом — ні!” — згадуючи, що дехто хотів „переконувати” людською мовою московських „дипломатів”-кагебістів і навіть роздавав летючки російською мовою... членам делегації з так зв. УССР. Член української делегації Галина Климук висвітлила, після обговорення доповіді, прозорки з Мехіко Ситі, зокрема з голодової демонстрації українських жінок перед лицем ООН і жінок-делегаток з усього світу — в обороні прав України.

Після закінчення офіційної частини слухачі висловлювали подяку всім промовцям, а також побажання частіше зустрічатися з провідними діячами ОУВФронту, влаштовувати покази прозорок і кінофільмів з антимосковських демонстрацій, влаштовувати літературні вечори, зустрічі із сумівською і студентською молоддю, відновити діяльність Українського Вільного Університету тощо. (р.)

У СВІТОВИЙ РІК ЖІНКИ

ЧЕСЬКА ПОЛІТИЧНА ВТІКАЧКА

Чеська політична втікачка, зірка тенісового спорту Мартіна Навратілова сказала про тих американців, які оплюгавлюють свою батьківщину Америку:

„Вони не знають, що мають. Кожний, хто нарікає на цю країну, повинен поїхати до Європи (туди, звідки втекла Навратілова), і тоді він зрозуміє. Їдьте до комуністичних країн, їдьте до соціалістичних країн! Тоді ви все зрозумієте...” („Дейлі Нюз” з 9. 9. 1975 р., Нью Йорк).

УНПОМІЧ ВИДАЄ КНИЖКУ ДЛЯ ДІТЕЙ

Відгукнувшись на потребу дитячого книжкового ринку, забезпечена установа Українська Народна Поміч випускає у своєму Видавництві „Українське Народне Слово” в Піттсбургу, Па., збірку віршів для дітей під заг. „Каруселя”. Автор цієї збірки — відома поетка Ольга Лубська, ілюструвала збірку її дочка, поетка і малярка, яка виступає під псевдонімом Оксана Киянка. Книжечка на 16 стор. великого формату, у твердій оправі, містить доступні для дітей 7-12 років патріотичні, описові та розвагові поезії і вийде з друку на початку листопада ц. р. Ольга Лубська та її дочка активні у Відділі ОЖ ОЧСУ в Гартфорді, Конн.

БУКЛЕТ ОЖ ОЧСУ ПРО ПЕРЕСЛІДУВАНИХ УКРАЇНОК

Об'єднання Жінок Оборони Чотирьох Свобід України під головуванням мгра Уляни Целевич випустило масовим накладом скромний буклет на 6 стор. з портретом й біографіями українок, засуджених Москвою на тортури в тюрмах і концтаборах ССРСР. Буклет видано англійською мовою під заг. „Українська жінка у советській тюрмі”. Крім уривку з есею „Катаракт” М. Осадчого (про тортури КГБ і знущання над його вагітною дружиною в Україні), там вміщені світлини й біографічні розповіді про сл. п. мистця Аллу Горську, яка загинула з рук КГБ в 1970 р., а також про Ірину Стасів-Калинець, Стефанію Шабатуру, Надію Світличну, Ірину Сенік, Н'ну Строкату-Караванську, Одарку Гусяк, Марію Пальчак, Галину Силивончик, Віру Вознар та уривок із заяви Комітету в обороні мікробіолога Ніни Строкатої-Караванської.

Це видання масово розповсюджувалось серед американців під час демонстрації у неділю 21 вересня в Нью Йорку. Для поширення серед американських співгромадян його можна набути в Головні Управі ОЖ ОЧСУ.

ВДАЛА УКРАЇНЬСЬКА АНТИМОСКОВСЬКА ДЕМОНСТРАЦІЯ В НЬЮ ЙОРКУ

(Л. П.) — Близько 4,000 українців маніфестували у неділю 21 вересня — на заклик Метрополітального Відділу УККА, при співучасті УККА Сх. Узбережжя та Комітету Року Жінки — з нагоди Дня Української Жінки-Політ'язня, 100-ліття поселення українців у Америці та 200-ліття створення Американської Держави. Ньюйоркські щоденники, телевізія і радіо інформували про цю маніфестацію, що відбувалася під час зустрічі держ. секретаря Кіссінджера з представником рабовласницької російської імперії Громником. Болгарська делегація з рамені АБН прилучилась до української маніфестації. Сенатор Джеймс Баклі і конгресмен Едвард Кач заповіли повну підтримку українських вимог та прославляли українців в Америці, як працьовитий і гідний пошани народ.

З прапорами вільної Америки і вільнолюбної України добре організовані лави демонстрантів, не звертаючи уваги на дощ, рушили о 2-й год. дня з 58 вулиці походом по 5-ій авеню до Міської Бібліотеки. де в суєтньому парку Браснт відбулася перша частина маніфестації. Багато американців бі-

ля катедри св. Патрика вітали оплесками маршуючі колони, тисячі людей розбирали листівки. Попереду колон ішов голова Об'єднаних Укр.-Амер. Організацій Нью Йорку мгр І. Гуглевич, за українськими жінками й дівчатами у витшиванках, які несли великі транспаренти „Українці“, „200-річчя Америки“ та ін. (на жаль, не було ні гасла, ні портретів В. Мороза, Л. Плюща). Ішли репрезентанти української громади Нью Йорку й околиць та стейтів Нью Джерзі, Пенсильвенії, Коннектикету й ін. Ішли представники українських центральних організацій, ветерани різних армій і формацій, в тому числі члени Т-ва кол. Вояків УПА, духовенство, стрункі колони СУМА і Пласту, яким пригравали до маршу оркестри та сюрчки до такту-кроку, ішли в поході професіоналісти, купці, лікарі; велику увагу звертали на себе колони жіноцтва — Об'єднання Жінок ОЧСУ, СУА, Українського Золотого Хреста й ін., а далі зі своїми керівниками члени ОУВФронту, ОДВУ, УМІ, УНСоюзу, „Провидіння“, УНПомочі, й ін. установ і організацій. Телевізійні станції потім показували великі гарно прибрані вози Юних Бандуристів під кер. о. Сергія Кіндзєрявого-Пастухова і під опікою мгра М. Чорного та УНСоюзу — з Міс Союзівкою Улітою Ольшанівською й ін. дівчатами та дітками-школяриками з Асторії. П'ятого козаків-вершників з шаблями дивували ньюйоркських глядачів, яких дедалі, то більшало на вулицях, коли дощ перестав накрапати.

У Парку промовляв адв. д-р І. Фліс (голова Комітету 200-ліття ЗСА, молитву проголосив о. прот. П. Пащак, програмою провадили пані Марія Душник та адв. Ю. Волинець. Сенатор Дж. Баклі висловив певність у тім, що така велика, трудолюбна і свободолобна нація, як українська — введовзі здобуде державну незалежність. Ньюйоркський конгресмен Е. Кач, запевнив українців у своїй повній підтримці усіх їхніх заходів і підкреслив працьовитість українського народу, сказавши, що „доки буде поневолена Україна, доти увесь світ не матиме справжнього миру“. Цих промовців вітали гучними оплесками, як і слово президента УККА проф. д-ра Лева Добрянського, виступ пані Марусі Бек з рамени УНРади і речника мейора Нью Йорку А. Біма.

Відспівавши в парку „Боже великий“, тисячні маси старших і молоді рушили в напрямку будинку ОН, де на площі ім. Гаммершильхта відбулася друга частина маніфестації, при значно меншій кількості людей — через дощову погоду і з тієї причини, що площа була замалою, щоб усіх демонстрантів вмістити. Українок з прапорами і портретами Нескорених Українок-Сестер, які караються в московській неволі, зафільмували представники телевізії. Того ж вечора на каналі 2-му інформовано глядачів про українську демонстрацію і показано окремі сцени. Диктор пояснив, що українці цим походом дякують Америці в її 200-ліття державности та домагаються державности для України.

Перед ОН промовляли: д-р І. Фліс, п-і М. Душник, речниця антикомуністичної організації Комон-

Коз леді Малколм Д. Гамільтон, голова ОЖ ОЧСУ мгр Уляна Целевич, студент Аскольд Лозинський із ТУСМ-у. Промовці закликали західній світ отямитись від „детанту“, посилити боротьбу проти деструктивних сил, головно комунізму і його носія — російської імперії у формі СССР.

Українським домонстрантам запам'яталися слова сенатора Баклі, який сказав: „Ще перед тим, як Америка стала державою, українці вже мали свою і змагалися за її свободу“.

Маніфестація, яку було добре видно з вікон будинку Об'єднаних Націй, закінчилася відчитанням резолюції і відспіванням пісні „Не пора, не пора“...

Щоденники „Дейлі Нюз“ та „Нью Йорк Таймс“ подали досить докладні інформації про цей виступ українців. Американська преса й радіо цитували слова сенатора Дж. Баклі: „В цій країні є ще дуже багато людей, які приховують факт, що в час „детанту“ в СССР розпочалися нові переслідування“.

Важлива українська демонстрація в Нью Йорку виконала своє завдання. Але вона не була ані всенародною, ані насправді дуже великою. Наступного разу організатори людей на місцях повинні подбати про більш активну участь свідомого українського загалу, треба б запрошувати до участі також представників інших поневолених народів, — а за участь у цій демонстрації щиро дякуємо болгарським братам!

ЗА СОВЕТСЬКОЮ ПРЕСОЮ

НЕВРОЖАЙ В СССР

Згідно з ствердженням західних експертів від сільського господарства, урожай в Советському Союзі цього року гірший, як припускалось. Це, — заявляють вони — найбільш неврожайний рік за останнє десятиріччя. Згідно з офіційними повідомленнями посуха особливо гостро назначилась на врожаї в Україні і на Північному Кавказі.

Генеральний секретар компартії України Владимір Щербицький у своїй доповіді заявив, що цього річний урожай зернових не перевищить 33-34 мільйонів тонн, а за пляном Україна мала дати 49 млн. тонн. Кілька тижнів тому цю цифру обнижено до 40 мільйонів, а тепер прийдеться обнижувати ще більше.

Американські спеціалісти обчислюють, що цього річний урожай в СССР буде на 40 мільйонів тонн менший від запланованої кількості 214,7 млн. тонн.

ПОДОБАЄТЬСЯ ВАМ НАШ ЖУРНАЛ?
ПЕРЕДПЛАТИТЬ ЙОГО ВАШИМ
БЛИЗЬКИМ
АБО БОДАЙ ПОРАДЬТЕ ІМ,
ЩОБ ВИСЛАЛИ ПЕРЕДПЛАТУ

ЗРУЙНУВАННЯ ЗАПОРІЗЬКОЇ СІЧІ

Славнозвісна Запорізька Січ, могутній осередок козацького лицарства, що протягом століть була заборолом української волі і центром зосередження сил для визволення всього рідного краю, відіграла видатну роль в українській історії і є нашою національною гордістю. Пам'ять про неї зберігає весь український нарід.

Заснована 1552 року з ініціативи князя Дмитра Байди-Вишневецького, який тим самим був першим гетьманом, Січ з перших днів стала оборонною фортецею, щоб не допускати татар та інших хижаків на мирні українські села. Згодом вона стала форпостом, звідки ширилися волелюбні думки і формувались та вирушали на Україну козацькі сили під проводом Северина Наливайка, Павлюка, Тараса Трясила, Якова Острянина, Дмитра Гуні.

Героїчні походи по суходолу, наступи на Крим і Польщу, морські експедиції на „чайках” до Синопу, Самсуну, Трапезунду, в околиці Царгороду, блискучі перемоги над могутньою тоді Туреччиною привертала увагу всієї Європи, яка захоплювалась відвагою запорожців. Французький посол у Царгороді радив запросити козацьку флоту до участі в протигурецькій війні. До запорожців насилали свої посольства з закликом прилучитись до боротьби з турками Папа і німецький цісар Рудольф.

З Запорізької Січі розпочався визвольний по-

КАПУСТА З ... АЗЕРБАЙДЖАНУ

Це не в гумористичному київському „Перці”, а таки в центральній газеті УРСР „Радянській Україні” читаємо, що громадянка Марія Ковальчук обійшла геть усі крамниці в Вінниці і аж на колгоспному ринку змогла купити цибулі. Кореспондент „Радянської України” говорив з багатьма продавцями і прийшов до гірко висновку, що в місті немає в продажу не тільки цибулі, але й буряків та моркви. Директор плодоовочевого комбінату заявив кореспондентів: „Нас в основному виручає в усьому капуста, яку привозимо аж з Азербайджану”. Щоб рятувати ситуацію, керівники вінницької заготівної бази висилають вантажні авта в Одесу, Крим, Херсон, Запоріжжя. „Та поки доведуть огірки, — жалівся директор комбінату, — скажімо, з Криму, вони пов'януть і втраять смак”.

хід на Україну Богдана Хмельницького, що був підтриманий всім народом і перетворився у Велику національну революцію, струсонув основами Польщі і привів до створення могутньої козацької держави.

Стаючи на засадах безкрайної вольности і рівности, не визнаючи привілеїв і нерівности між людьми, Січ негативно ставилась до гетьманів-шляхтичів і неприхильно зустріла гетьманів Івана Виговського та Івана Мазепу.

А проте, коли Мазепа в союзі зі шведським королем почав збройні змагання за цілковиту волю України, Січ на чолі зі своїм кошовим отаманом Костем Гордієнком вірно оцінила велике всенациональне змагання цього чину і запорізьке військо під проводом Гордієнка рушило до шведського табору і приєдналось до Мазепи.

Москалі оточили спорожнілу Січ, де залишилось небагато запорожців, але не могли її здобути, аж поки зрадник Галаган вказав їм на таємний прохід і тим дав можливість розгромити Січ та люто розправитись з тими, що залишились.

Запорожці у протимосковській війні виявили багато завзяття, а після її нещасливого висліді помандрували з Гордієнком слідом за Мазепою в турецькі землі і там заклали нозу Січ.

Природня туга за рідним краєм збуджувала в них бажання повернутись назад і, після смерти непримиренного ворога Московщини Гордієнка, запорожці почали переговори з російським урядом і у висліді домовлення повернулись у 1734 році та заклали знов Січ, яка як і колись виглядала як вільна козацька республіка.

Всі посади в ній були виборні. На чолі Січової адміністрації і запорізького війська стояв кошовий отамана зі своїм урядом, що їх обирали 1-го січня кожного року. До уряду входили: суддя, який був рівночасно скарбником, осаул — ад'ютант кошового і писар як канцлер уряду.

У нових змінених обставинах головним зай-

няттям запорожців стали вже не морські та суходільні походи, не змагання з татарами, турками і поляками, а мирне господарювання, колонізація навколишніх земель.

На просторах навколо Січі почали закладатись господарства, названі зимівниками, виросло багато хуторів і до 150 великих сіл. Населення зросло до 200 тисяч і невпинно поповнювалось селянами з України, які розорювали цілину і засівали її житом та пшеницею.

Незабаром землі колишнього Дикого Поля стали квітучим краєм. Їх поділили на 8 округ або паланок: Самарську, Козацьку, Інгульську, Бугогардову, Орельську, Протовченську, Кальміюську та Прогноївську. На чолі паланок стояли виборні полковники. Куренів було 38, їх очолювали курінні отамани. Між куренями щороку ділилась вся територія запорізьких земель для засіву хлібом. Поруч з хліборобством розквітало бджільництво, рибальство, полювання, випас худоби, поголів'я якої невпинно зростало.

Торгівля з ближчими й дальшими сусідами дедалі поширювалась. Предметами торгівлі були: збіжжя, коні, велика рогата худоба, вівці, шкіра, хутра, мед, віск, як також сіль з Криму, яку запорожці завозили до Польщі.

На Січі утримувалось школу, на Україні на запорізькі жертви побудували чотири великі церкви.

Мудрим керівником Січі і надхненником її економічного піднесення був досвідчений адміністратор та господарник Петро Калнишевський, уперше обраний на кошового в 1762 році і від 1765 року щороку переобирався. Він невпинно дбав за економічне унезалеження Запоріжжя від загальноросійської економіки і досягав у цьому щораз більших успіхів.

Так на півдні України зростала своя немов незалежна держава з власним урядом, демократичним виборним устроєм, широкими вольностями і самовистачальним господарством.

Це викликало чимраз більше незадоволення уряду Катерини, який, заходившись знести всякі решти вольностей всіх неросійських країв, що входили до складу імперії — України, Фінляндії, Прибалтики, роздратовано дивився на цей осередок української вольности, звідки волелюбні ідеї і мрії про відродження незалеж-

ної України ширились по всій українській землі.

Калнишевський і його уряд знали про недобрі заміри царату і, розуміючи, що запорізьке військо не зможе протиставитись регулярній російській армії, старався не загострювати стосунків, закликав запорізьку молодь стриматись від нападів на Польщу, Крим та чужинецькі поселення на землях, відібраних від запорожців. Але, не зважаючи на всі запобіжні заходи, стосунки з Петербургом погіршувались. У гайдамацькому русі 1764 року лави гайдамаків поповнювались із Запоріжжя. У новоствореній Новоросійській губернії запорожці всупереч волі кошового усували оселених там людей і закладали свої села. Врешті напад на Балту спричинив вибух російсько-турецької війни. В ній Калнишевський і його уряд старались ділом довести Росії своє лояльне ставлення до неї, всіляко допомагати їй у військових операціях.

Перемога запорізького полковника Третьяка в морській битві 1770 року, видатна участь запорожців у боях під Очаковом і здобуття Кафи чимало полегшили становище Росії, в якій саме тоді визвольний рух донських та уральських козаків і поневолених народів Волги та Уралу під проводом Омеляна Пугачова струсував самодержавством і ледве не довів його до занепаду.

Росія спішила закінчити війну, щоб розправитись з визвольним рухом, але він був придушений ще до повернення російського війська з Туреччини. Маючи вільні руки, уряд Катерини зарядив армії, що верталась додому через українські землі, зруйнувати Січ — останній форпост українських вольностей.

Окремі російські з'єднання рушили в запорізькі степи і відібрали зброю в запорожців, які були саме на промислах, 65-тисячна армія генерала Текелія 4 червня 1775 року оточила Січ і обставила її артилерією, а 20-тисячна армія генерала Прозоровського з 50 гарматами пішла на запорізькі паланки.

Текелій 5 червня 1775 року переказав запорожцям волю цариці про те, що Січі не має бути, і закликав їх добровільно розійтись, погрожуючи в іншому випадку почати військові дії.

В обличчі наведених на Січ гармат Кални-

Волод. Савчак

КОНФЕРЕНЦІЯ В ГЕЛЬСІНКАХ

Майже 9 років не лише московські дипломати, але й інші вислужники Кремлю на Заході наполегливо працювали над притягненням до одного конференційного стола якнайбільшого числа представників європейських, ще свободних, держав і країн т. зв. соціалістичної співдружності народів (тобто „сателітів” Москви) для обговорення справ „безпеки і співпраці” в Європі. І нарешті, після довголітніх приготувань на різних щаблях, з’їхалися в столиці Фінляндії голови держав, згл. урядів 25-ох не-комуністичних держав Європи, 8-ох ген-секів комуністичних партій, які є при владі, та президент Форд і прем’єр-міністр Канади П. Е. Трюдо. — і там підписали 1 серпня 1975 р. документ. для якого не зуміли придумати ніякої іншої назви, як „заключний акт”.

У Гельсінкі поспішили представники майже

всіх європейських держав від Ісландії до Кипру і Туреччини (по лінії схід-захід) та від Норвегії до Мальти (по лінії північ-південь), включно з такими мініатюрними князівствами як Ліхтенштайн, Люксембург і Монако та республікою Сан-Маріно (19 тисяч мешканців на південь від відомого містечка Ріміні в Італії) та Ватикан! З імперського колоніального комплексу, керованого Кремлем, слухняно прибули не лише прямі, слухняні „сателіти”: Східної Німеччини, Польщі, Чехо-Словаччини, Мадярщини, Румунії і Болгарії, але й „виклятий” колись Сталінім як „еретик”, Йосиф Броз-Тіто з Югославії.

Маленька Альбанія, яка вже явно й славно визначилась як європейський „сателіт” червоного Китаю, що був проти відбування того сміховинного збіговища і виразно його таврував як затію московських „соціал-імперіяліс-

шевський побачив безвиглядність справи і радив запорожцям не ставити спротиву, щоб уникнути крові. Його підтримав січовий духовник о. Володимир Сокальський. Частина запорожців розійшлась, решта прорвалася на човнах по Дніпру і поплила в турецькі землі, де заснували за Дунаєм Нову Січ, яка проіснувала ще 50 років.

Москалі зруйнували Січ, а її проводарів, які власне закликали козаків піддатись без спротиву — кошового отамана Петра Калнишевського, суддю Павла Головатого і писаря Івана Глобу, відправили на заслання, де ті і пробули до смерті.

3-го серпня 1775 року цариця видала указ про скасування Січі, подаючи як причини цього те, що запорожці ухиляються від господарського і родинного життя, затримують у дикому стані свої краї, не дають поширюватись господарству і торгівлі. Далі, всупереч сказаному перед тим, указ твердив, що, оселивши в своїх землях 50 тисяч хліборобів, запорожці заволоділи власне господарство і відривали свою залежність від російської держави, бо могли прохарчуватися власним хлібом і стати зовсім незалежними зі своїм урядом.

Цей указ не відповідав правді від початку до кінця, бо власне запорожці колонізували степ і вкрили його мережею зразкових господарств, а наприкінці указ заперечував сам себе і закидав запорожцям, що вони завели власне хліборобство і відірвались від економіки решти Росії.

Зі знищенням Січі український нарід втратив останнє забороло своєї волі та свою останню збройну силу, яку повернув собі лише у XX столітті з початком визвольних змагань.

Про Січ, висловлюючи всенародній жаль, Шевченко писав:

*Нема Січі, очерети
У Дніпра питають:
Де то наші діти ділись,
Де вони гуляють?*

Йому наслідував Яків Щоголів:

*Стогонить Дніпро з порогів,
Лине до Хортиці,
Каже: Байдо, де ж твій город,
Стяг і гаківниці?*

Письменник Олекса Стороженко у формі мистецької прози відтворив обставини останніх днів життя Січі та її погрому на підставі спогадів 96-літнього запорожця Микити Коржа.

тів", не прислала нікого (не знаємо, чи була запрошена чи може й ні), а нібито „суверенні" чи пак „союзні республіки" Прибалтики (Литва, Латвія і Естонія) та Білорусь і Україна не удостоїлись навіть запрошення з веління „старшого брата!"

Коли зважити, що 30 років тому, при народженні Організації Об'єднаних Націй, Сталін наполегливо домагався запрошення Білоруси та України на цю міжнародню конференцію, на якій створено ООН, і що ці дві „союзні республіки" в квітні 1945 р. підписали у Сан-Франсіско „чартер", стаючи таким чином членами-засновниками ООН, і коли зважити, що географічно Україна (і Білорусь) є частиною європейського суходолу, не згадуючи вже навіть про тисячолітні зв'язки України з Європою (князь Ярослав Мудрий був „тестем Європи"), то приходиться дивуватись нахабності „нових царів" у Кремлі, які своїм московським шовінізмом переплювали навіть свого „улюбленого вождя" Сталіна.

Ми ніколи не трактували серйозно теорій про „міжнародно-правну суб'єктність" Української ССР і її мнимий „суверенітет", яким захоплювались навіть деякі наші еміграційні вчені і політики, а про що також постійно тарабаняють з Києва в різних виданнях. Сподіваємось, що факт виключення „суверенної" УССР з конференції в Гельсінках — чим московські шовіністи з Політбюро перекреслили те, що було зроблене 30 років тому — відкрис нарешті очі згаданим ученим і політикам в діаспорі. А московському „райхскомісарові" В. В. Щербицькому, який нічим не різниться в своїх діяннях від райхскомісара Коха, пропонуємо застановитись добре над тим, чому в Кремлі вирішили запросити на конференцію „партайгеноссе" Гонеке-ра зі Східної Німеччини, „товариша" Герека з Польщі та інших (включно з не зовсім „благонадійним" Чаушеску з Румунії), але зігнорували його самого — Щербицького. Думаємо, що вяснення просте — навіть у Кремлі шанують більше тих, які мають хребет (хоч й гнучкий), але безпардонно топчуться по безхребетних плазунах типу Щербицького!

„Заключний акт"

Згідно з повідомленнями преси документ — такий знаменний для теперішньої міжнародньої атмосфери „детанту" тим, що він „ані не є до-

говором, ані юридично не в'яже жадної держави-учасника" (зі ствердження Білого Дому з 25 липня ц. р.), — був списаний шістьма мовами: англійською, французькою, італійською, еспанською, німецькою і російською, а кожний з тих текстів вважається за офіційний. Перекладачі мали чимало мороки з узгляднюванням текстів, бо при такого роду перекладах навіть пунктуація набирає особливого значення (може оснóвно змінити розуміння тексту).

Довжелезний і „тяжкостравний" акт, в якому деякі постанови так заплутані, що навіть причетні до формулювання текстів одверто заявляли журналістам, що деяких місць вони просто не розуміють, не вартий якоїсь глибшої аналізи: слід, однак, спинитися над деякими постановами цього документу хоч би тільки тому, що їх формулювання яскраво виявляє московську дволикість і безсоромність — з чорного робити біле, а з білого чорне.

В одному з початкових розділів говориться про недопускальність вживання сили чи загрози вжити силу проти територіальної цілості чи політичної незалежності другого учасника, а Брежнєв у своїй промові, виголошеній 31 липня, говорив, що ніхто не повинен „диктувати іншим народам, як вони повинні поладжувати свої внутрішні справи". І ніхто з учасників не пригадав Брежнєву, що власне Советський Союз силою своїх танків і літаків диктував німцям і полякам у 1953 і 1956 рр., задушив мадярське повстання і вимордував його провідників восени 1956 р. та знищив в зародку чехословацькі шукання „комунізму з людським обличчям" в серпні 1968 р. І ніхто не спитав Брежнєва про його „доктрину" з осені того ж року, в якій виразно говориться про те, що СС-СР душитиме всіх також і в майбутньому!

В черговому розділі, — найсуттєвішому для цілей Кремлю якось злегалізувати московські грабежі цілих народів під час і після Другої світової війни, — говориться про „непорушність кордонів" усіх держав Європи, розуміється за станом на 1 серпня 1975 р., на що виразно натякував у своїй промові Брежнєв, говорячи, що у висліді переговорів „нема переможених і переможців". Але през. Форд у формальному ствердженні Білого Дому з 25 липня ц. р. виразно ствердив, що „ЗСА ніколи не визнава-

ЗАБУТІ СТОРІНКИ

Перед нами книжка М. Кузьміна „Забуті сторінки“, що вийшла у видавництві „Музична Україна“ тиражем тисячі примірників і є за словами безіменного критика „висвітленням важливого етапу в історії української культури, а саме переходу від дилетантизму до професійного музичного виконавства“. Книжка обмежена досить коротким періодом музичного життя в Києві, від початку XVIII і до початку XIX сторіччя. Щоб переконатись в правді тих слів не треба далеко шукати аргументів, вистачить вибрати з-поміж агіткового хламу відомості про справжнє музичне життя нашєї столиці, і перед очима читача вирине образ довголітнього „професійного музичного виконавства“ ще далеко до описуваного періоду XVIII-XIX стол. Як відомо з праць українського історика Дмитра Багалія, Київ не був єдиним центром музичного професійного життя в Україні. Відомі наприкінці XVIII стор. музичні центри в Харкові, Глухові та й в менших містах і поміщицьких маєтках, що продовжували з честю музичні традиції слідні на княжих дворах на початку нашого тисячоліття. Тому запевнення

М. Кузьміна надто прозоро приховують зовсім іншу і навіть протилежну мету до „висвітлення етапу“, особливо здійсненого в Києві у 60-их роках минулого століття. Виразна тенденція автора книжки висвітлити, а радше вмовити в читача ролі і якості існування в Києві в згаданих роках Російського Музичного Товариства, чорносотенного відповідника літературних та пресових російських товариств, що існували в столиці України за гроші московського уряду, щоб применшувати, а то й винищувати українське музичне життя. Сам автор з жалем підкреслює, що „ні населення Києва, ні сучасні буржуазні націоналісти не визнавали ніколи названих установ (РМТ, київську російську оперу та музичне училище) надбанням української культури. Не визнають їх і сьогодні, і тому книжка, хоч в якому обмеженому обсягу, появилася у видавництві „Музична Україна“.

Автор „Забутих сторінок“ повторює за Марксом, що тільки за сто років існування капіталізму, поруч з підкоренням природи, буржуазія спромоглася не лише на грандіозні продуктивні сили, а й вслід

ли совєтської інкорпорації Литви, Латвії та Естонії і не зроблять цього тепер” — у Гельсінках.

Хоч ця заява през. Форда не матиме ніякого практичного значення в майбутньому, так як не мали значення подібні заяви Білого Дому в минулому, загарбання Прибалтики совімперією у 1940-му році, на підставі порозуміння між Сталіним і Гітлером, — набуває тепер, у світлі постанов „заключного акту“, деякого легалістичного забарвлення, що напевно використують владарі Кремлю сучасні чи майбутні.

Під час майже дворічних торгів про кожне слово документу, який тепер підписували, представники деяких західних держав доволі рішуче настоювали над тим, щоб включити постанови про „вільний обмін людей і ідей“. І справді, в третій частині „акту“ знаходимо цілий розділ під наголовком „співпраця в ділянках гуманітарних і інших“, в якому читаємо, що держави-учасники зобов'язуються: а) полегшувати контакти між членами родин і сприяти злуці родин, розділених кордонами, спрощувати постанови про в'їзд і виїзд для цілей професійних, туристичних, спортивних тощо; б) полегшувати обмін інформаціями — усними, друкованими і радіо-телевізійними; в) співпра-

цювати по лінії обміну культурними надбаннями, в ділянці науки і освіти тощо.

І ще не висохло чорнило, яким підписувано ці гарні фрази, як уже Москва цинічно відмовляє візи на виїзд дружині американського професора університету в Вірджинії МекКлілена, з якою він одружився минулого року, коли перебував в СРСР на офіційному обміні професорами. Про це нахабне топтання Москвою урочисто прийнятих зобов'язань писав „Нью-Йорк Таймс“ з 18. IX. ц. р. Недарма представник Західної Німеччини у Гельсінках, член федерального парламенту Герберт Гупка, назвав цілий цей розділ „кошиком порожніх обітниць!“ Таким збором пусто-порожніх фраз є й цілий „заключний акт“, бо Москва ніколи не хотіла і не хоче дотримуватися загальноприйнятих засад моралі і справедливості чи хоч би звичайної пристойності, яка наказує гонорувати прийняті добровільно зобов'язання так поодинокими людьми, як і державами.

„Заключний акт“ з 1 серпня 1975 р., в конфронтації з поведінкою Москви у міжнародних зносинах, допоможе всім порядним людям побачити брехливість москалів так добре відому нашому народові, який увіковічнив цю брехливість в сотнях приказок.

за зростаючим добробутом виникали в Європі музичні школи та товариства. За обрахунками того ж Маркса в Києві музична культура виникла вслід за Віднем, Парижем, Берліном, Кельном та іншими містами буржуазно-капіталістичних держав, що плекали „вузько-націоналістичні особливості” і ніяк не намагалися „стирати національні відмінності до асимілювання націй для добра соціалізму чи то комунізму”. Так і Київ, не маючи на увазі тих „всесвітніх ідеалів”, був колесою традиційної української музики, що й сьогоднішнім марксистським історикам важко заперечити. І як би негоже було згадувати і київських музичних діячів найдавніших часів, автор мусить погодитись з невідповідною дійсністю, що основна частина тих діячів були або ж потомки княжих чи боярських родів, або таки козацька старшина — оті ненависні пролетарському авторові українські поміщики.

М. Кузьмин цитує: „Киевские Губернские Ведомости”: „Якби сучасний киянин якимсь дивом опинився в 40-50-их роках мин. століття, то дуже здивувався б, побачивши замість гомінкого багатолюдного міста пустирі та болота в самому центрі, закладані вулиці з похилими будиночками людей середнього стану, двоповерховими з білими колонами, будовами урядових установ, вивіски крамниць та ресторанів всіма європейськими мовами. Адміністративним центром Києва був тоді Печерськ. На Липках, на вулиці Шовковичній, затишно розташувалися вілли місцевої аристократії. Торговельний центр був на Подолі. Володимирська вулиця ще тільки пробивалася крізь руїни храму св. Ірини. За валами Ярославового міста із залишками Золотих Воріт починалась галявина, забудована військовими складами. Далі самотньо височіла будова університету св. Володимира. На Козиному болоті, за оповіданнями старожилів, були залишки греблі і млина, а на місці, де стоїть тепер театр ім. Івана Франка, київські мисливці полювали на диких гусей і качок. Хрещатик був забудований переважно одноповерховими ділками, при кожному з них бував садок. В усіх напрямках їздили екіпажі, не дотримуючись жадних правил руху. Після десяти години вечора життя на вулицях завмирало, в будинках гасли вогні і лише поодинокі гасові ліхтарні блимали тьмяним світлом в нічному морозі, а непробудну тишу порушував цокіт підків та окрики кінних патрулів. Як тільки наставав день, на базарах роїлося від городян, що купували прегарні плоди української урожайної землі. У відлигу городянам доводилось, ідучи спорознілими вулицями, відшукувати каміння бруківки в багнюці. Взимку та ще й у завірюху люди провалювались у височенні кучугури снігу. Та теплою літньої днини Київ мав зовсім інший вигляд. Ось яке враження справив на заїжджого німецького гостя Київ: „Навколо мене гори й долини, густі пахучі ліси й поважний плин Дніпра — все сповнене історії та чудової краси. Місто стародавнє, і є в його об-

ПОЕЗІЯ З УКРАЇНИ

**
*

Запитай, запитай!

Чому я сумний-невеселий?

Бо стоптані квіти рожеві —

Сини України в неволі.

Запитай, запитай!

Чому я похмуро-обурений?

Бо вітер свавільний зі сходу

Хоче вирвати з рідного поля

тополі.

Запитай, запитай!

Чому горе жорстоке мене не зігнуло?

Бо рідного поля я колос налитий,

Вірний син України несхитний.

Запитай, запитай!

Чому я сміюся — не плачу?

Бо бачу, як ворог скажений лютує

Від безсилля зламати народ, що нуртує.

Запитай, запитай!

Чому я бадьоро-веселий?

Бо чую неспокій живої Рутіни —

Голос мужніх синів України.

Максим Сагайдак

личчі щось величне. Такої краси не бачив я навіть у Парижі”....

Теплими літніми вечорами увесь київський „бомонд” з’їжджався у горішню частину Царського саду. Тут мелькали вродливі обличчя, вишукані одяги, лунав веселий сміх, чути було поруч української французьку мову і звуки музики. На розі Хрещатика і Трьохсвятительської розташувався перший київський театр з колонами на фасаді. В театрі були ложі, крісла і партер, амфітеатр і галерія. Сцену закривала важка завіса з намальованими на ній грецьким героєм на колісниці та воїнами, над якими витав крилатий амур. Напис латинською мовою сповіщав: „Сміх очищує звичаї”.

В театрі виступали численні театральні трупи Парижу, Міляно, Берліну. Вистави та концерти відбувалися також в Контрактовому Домі на Подолі. В січні на контрактний ярмарок з’їжджалися українські поміщики. Основний торг відбувався в великім будинкові з колонами, оточеному безчисленними ятками з крамом: бухарськими халатами, перськими килимами, тут купували й продавали й заставляли мастки, сипалося золото, тут відбувалися бенкети. На фасаді будинку серед оголошень про дентиста і фабриканта рум’ян Флері, про винахідника западного мила Жеро, про хутра й оксамити, про устриці та оселедці, про досвідчених

візників та покоївок, про мопсів, вчених бліх та „горобця-математика” були й афіші про виступи європейських співаків, музик, танцюристів. В залі контрактного будинку грав свої чудові концерти Ліст. Це свідчило про те, що київська публіка була вдячна, музикальна і вмiла оцінити талант не лише в такій формі, що після концерту українське панство гостило артистів у своїх садибах або ресторани Бельо, де можна було замовити страви всіх відомих тоді кухонь.

Та це лише один бік життя київських вищих верств. Другий бік — це континуація музичної культури в Україні саме тими вищими прошарками всупереч колосальним перешкодам збоку московського уряду. Вихована на добрих музичних традиціях, київська публіка була вдячним глядачем і спектаклів еспанських, італійських та німецьких труп і солістів, але й в великій мірі аматорських та неаматорських, рідних українських театрів, хорових ансамблів та оркестр, виниканню яких сприяла музикальність українського народу. На відміну від тодішньої Московії, де навіть за матеріальною і моральною спонукую уряду не вдавалося створити власних театрів і концертних ансамблів, а треба було звертатись до Італії, Німеччини і Франції за співаками та музикантами, в численних українських поміщицьких мастках були хори, оркестри та театри. Мода на „домашню музику” в Україні виникла давно. Ще київські князі запрошували танцюристів, співаків, музик. І Гетьманщина вславилася музичними ансамблями, головно гетьмани Іван Мазепа, сам співак і поет, дбав про музичну культуру України, а також Іван Скоропадський, Данило Апостол, Кирило Розумовський. Особливо слави придбали хор і оркестра графа Кирила Розумовського у складі 50 осіб. Оркестра Розумовського в Яготині виконувала крім іншої музики, українські народні пісні, що дуже сподобались італійському композиторові Франческо Арая, який у своїх творах використав український фолклор.

Гетьман Кирило Розумовський мав у своїй глухівській резиденції сорокачленну оркестру. Син гетьмана Кирила, Андрій, успадкував її по батькові і, не зважаючи на довге перебування закордоном (він приятелював з Бетгоеном, Гайдном і Моцартом), підтримував її і дбав про репертуар для неї. Кріпаки горезвісного Потьомкіна в Україні становили оркестру в 200 осіб. Пізніше вона дала початки славному решетилівському ансамблеві. В Тульчині на Поділлі кріпацькою оркестрою диригував італійський композитор Феррарі. В Білій Церкві на березі мальовничої Росі було приміщення для славної на всю тодішню імперію кріпацької оркестри. В Ямполі та Махнівцях були теж оркестри, при чому існувала там музична школа, третя на всю імперію. Бердичівська оркестра нараховувала 100 музик і 30 співаків. З тими ансамблями виступали оперові трупи Італії, Франції та Німеччини. Згодом чужинних співаків заступили місцеві ук-

раїнці, яких поміщик Іллінський відправляв до Риму для вивчення співу. В „Новому Римі” Іллінського була оперова трупа, симфонічна оркестра, солісти якої співали в житомирських та київському контрактному театрах. Найбільший успіх мала вистава „Дон Жуана” Моцарта. Декілька визначних родин з козацької старшини, як Булябаші, Лизогуби, Галагани, Томари, Селецькі, Лукашевичі та інші, виховували своїх нащадків в любові до української літератури й музики. Один із предків Миколи Лисенка, Петро Булюбаш, диригував духовою оркестрою. В мастку Гриньки, Кременчуцького повіту, між модними танцями були, побіч „Гросфатера”, „Метелиця” та „Журавель”. На Чернігівщині, в мастку знатного товариша Стародубського полку Степана Ширая, були не тільки оркестра і хор, але й опера. На відміну від інших кріпацьких театрів, артисти Ширая були звільнені від кріпащини, отримали освіту, знання чужих мов. Вистави Ширая вражали не лише знаменитим виконанням, але й розкішними костюмами та декораціями. Немов змагаючись з своїм шуряком, Ілля Безбородько створив у себе ріжкову оркестру, а згодом і струнно-духову. В 1770-их роках у Срібному на Полтавщині мав свою оркестру небіж гетьмана Розумовського, Михайло Будлянський. Вона була відома за межами України. Тогочасна преса писала, що не часто зустрічається таку оркестру в приватних осіб. В селі Кибинцях, Миргородського повіту були слава оркестра, хор і театр Дмитра Трошинського, а в Обухівцях і сатирик Василь Капіст теж мав свою оркестру. Славною була оркестра Галаганів у селі Діхтарі, Прилуцького повіту. Концертмайстер тієї оркестри, кріпак Артем грав на скрипці роботи Гварнері та на віолончелі Страдіварія. До речі, Артем скінчив консерваторію в Дрездені. Мабуть, про цього Артема писав у своїй повісті „Музика” Тарас Шевченко, як про Тараса:

„Мій Орфей повів смичком по струнах, і полилася поля солодкої туги моя рідна мелодія „Котлилися вози згори і в долині стали”...

Шевченко увіковічнив і зовнішній вигляд Артема: „Це був молодий хлопець років двадцяти, стрункий, повний грації, з чорними, живими очима, з тонкими, ледве усміхненими губами, високим білим чолом. Словом джентлмен першої породи... і ще такої милої породи...”

(Закінчення буде)

 УКРАЇНА БОРЕТЬСЯ!
 — ЧИ ВИ СКЛАЛИ ВАШУ ПОЖЕРТВУ
 НА ФОНД ОБОРОНИ УКРАЇНИ?

СМОЛОСКИ УКРАЇНСЬКОЇ РЕВОЛЮЦІЇ

(Продовження)

Від 18 листопада 1935 року до 13 січня 1936 року відбувався у Варшаві процес проти 12 членів ОУН, обвинувачених в убивстві Перацького. Головним обвинуваченим був Степан Бандера, 26-літній студент агрономії Львівської Політехніки. Поруч із ним сиділи Микола Лебець, 25 літ, абсолювент гімназії, Дарія Гнатківська, 23 роки, абсолювент гімназії, Ярослав Карпинець, 30 літ, студент землі Краківського університету, Микола Климишин, 26 літ, студент філософії Краківського університету, інж. Богдан Підгайний, 31 літ, абсолювент політехніки в Данцігу, Іван Малюца, 25 літ, студент Львівської політехніки, Яків Чорний, студент університету в Люблині, 28 літ, Євген Качмарський, 25 літ, кол. учень 5 класи гімназії, Роман Мигаль, 24 літ, студент Львівського університету, Катерина Зарицька, 21 літ, студентка Львівської політехніки, мгр Ярослав Рак, 27 літ, адвокатський конципієнт. Виконавця атентату Гриця Мацейка полякам не вдалося посадити на лаву підсудних, бо він, виконавши атентат, вирвався з кліщів поліцейної погоні і втік за кордон.

Більшість підсудних ні до чого не призналася. Вже першого дня процесу Степан Бандера надав йому спеціального характеру. Коли по відчитанні акту обвинувачення трибунал приступив до переслухання обринувачених, Бандера почав відповідати по-українськи. На заввагу голови суду, що перед судом у Варшаві треба відповідати тільки по-польськи, Бандера заявив, що він знає польську мову добре, але зізнавати буде тільки по-українськи. Поліція вивела Степана Бандеру із судової зали, а суд покарав його карцером. За ним пішли й інші, що відповідали тільки по-українськи.

13 січня 1936 р. проголошено присуд, яким Степана Бандеру, Миколу Лебець і Ярослава Карпинця засуджено на кару смерті, двох — на досмертну тюрму, а решту підсудних — на 7-15 років тюрми. Присуд смерті Степан Бандера прийняв з погідливим усміхом та окликом „Хай живе Україна!”

Польська газета „Роботнік” писала: „День присуду. Остання дія процесу і zarazом останній день року згідно з греко-католицьким ка-

лендарем. Від раннього ранку вулицю Мьодову густо обставила поліція. Щомілька кроків кінні і піші відділи. В брамах резерви. На судовому подвір'ї проходжуються судові патрулі. В авлі на сходах кількість мундирової і таємної поліції збільшено. По кілька разів перевіряють карти вступу. Представники закордонної, провінційальної та варшавської преси ледве можуть вміститися на просторих лавках, призначених для кореспондентів. Перед дванадцятю годиною з бічного входу показується довгий ряд гранатових поліцейних одностроїв. Поміж тією вдвоє збільшеною ескортою йдуть підсудні. Вони спокійні, тихі, може трохи блідіші, хоч очі блищать ясніше. Їхні рухи не виявляють такого зденервування, яке видно серед публіки. Чекання хвилює нас. Вже після 12-ої лунають слова присуду. Газетярі біжать до телефонів. Чути короткі слова: три смертні присуди. Знову кроки, важкі, повільні. То ескорта спроваджує Степана Бандеру, що його усунули із зали за оклик „Хай живе Україна!”

Визначний польський журналіст Прушинський писав: „Три чверті нашої преси, що протягом сімнадцяти років не хотіла знати слова „український”, впродовж трьох тижнів навчилася цього слова і вже його не забуде. 17 років товмачили нам, що поширювання навіть при вживанні насильства на окраїнах польської мови є рівнозначне і з ширенням польськості. Тут ось ці підсудні, хоч знають польську мову, не хочуть нею говорити. Їх ненависть до польського міністра, публіциста і поліциста поширилася на польську мову. Вчили нас, що ціла Україна є штучним творивом, що зникне з останніми слідами австрійської держави, твором якої вона була. А тимчасом оце та Україна своєю ненавистю до нас бухає сьогодні сильніше, як за тих давніх неспокойних часів, коли Січинський убив намісника Потоцького. Тепер ми вже не звалимо того ані на Відень, ні навіть на Берлін. Не звалимо на графа Стадіона, на агітацію з Канади. Винуватців з польської сторони треба буде доглянути в масі, треба буде поставити перед суд усю польську масу, яке так думала. Треба буде потягнути до відповідальності і байдужих, і тих, що нелоглянули проблеми, і всіх інших брехунів. Треба буде притягнути до відповідальності не тільки тих, що наслідували Ярему Вишневецького, але й

тих, що захоплювалися їхніми традиціями. А тоді, виходячи з цього суду, зуміємо глянути відкритими очима на обличчя чужої справи і на її шляхи.

Виконати присуд смерти, винесений на Степана Бандеру та його двох товаришів, польська влада не зважилася. Практика, застосована Степаном Бандерою на тому процесі, зробила справу голосною в цілому світі і здобула симпатії для українського визвольного руху. Такий оборот справи дав польській владі можливість поставити Степана Бандеру ще раз перед суд у львівському процесі проти членів Крайової Екзекутиви ОУН та членів боївки. Цей процес відбувся від 25 травня до 26 червня 1936 року. Але Бандера й цим разом зумів перебрати ініціативу в свої руки, так, що обвинувачем була не польська влада, а Степан Бандера та його товариші.

Яким популярним став уже тоді Степан Бандера, хай посвідчить факт, що коли його ввели на залю розправ, то присутні українці встали з місць і крикнули голосно „Слава Україні!”. У своєму останньому слові Бандера заявив: „Прокурор сказав, що на лаві обвинувачених засідає гурт українських терористів. Хочу сказати, що ми, члени ОУН, не є терористами. ОУН огортає своєю діяльністю всі ділянки національного життя. Про ці акції мені не дали змоги говорити. Тому я мусів обмежитися тільки до тих фактів, які є предметом цієї справи. Прокурор сказав, що бодай побічним мотивом при вирішуванні атентату на советський консулят у Львові було те, що організація хотіла попусувати польсько-большевицькі взаємини. Я сам про цей атентат рішив, я дав наказ його виконати і заявляю, що абсолютно не брали ми під увагу цього моменту. Не тільки з практичних, але й засадничих мотивів. З розправи виходило, що ОУН зводить свою діяльність головню на бойові акції. Заявляю, що бойова акція не є єдиною і першою, але рівнорядною з іншими ділянками. Тому, що в цій залі розглядали атентати, які виконувала організація, міг би хтось думати, що організація не рахується з людським життям взагалі і навіть з життям своїх членів. Коротко скажу, люди, які ввесь час у своїй праці свідомі, що кожної хвилини самі можуть втратити життя, такі люди більше ніж хто-будь інший уміють цінити своє жит-

тя. Вони знають його вартість. ОУН цінить дуже високо життя своїх членів, але наша ідея в нашому понятті така велична, що коли йде про її реалізацію, то не одиниці, не сотні, але тисячі жертв треба посвятити, щоб її зреалізувати. Вам найкраще відомо, що я знаю, що наложу головою, і відомо вам, що мені давали змогу своє життя рятувати. Живучи рік з певністю, що втрачу життя, я знаю, що переживає людина, яка має перед собою перспективу в найближчому часі життя втратити. Але впродовж всього часу я не переживав те тоді, коли висилав двох членів на певну смерть. Лемика і того, що вбив Перацького”. Тут голова суду перервав останнє слово Степана Бандери.

1939 р. по розвалі Польщі Степанові Бандері вдається дістатися на волю. Він переїжджає до Кракова і зразу береться до праці над зміцненням і розбудовою організації і всього українського визвольного руху. Тоді вже майже всі українські землі були зайняті большевиками.

Коли виявилось, що ПУН схиляється до беззастережної співпраці з німцями без огляду на те, які будуть з того наслідки для визвольної української справи, по довгих і безуспішних переговорах полк. Мельник заявив, що всяку опозицію зітре як не своїми, то чужими руками. Весною 1941 року відбувся в Кракові Другий Надзвичайний Великий Збір ОУН з участю представників із рілних земель. Цей Збір затвердив акт з 10 лютого 1940 року, тобто створення нового революційного Проводу ОУН і визнав неправосильним відбутий 1939 р. Великий Збір і покликання пол. Мельника на голову ПУН. Головою нового Проводу ОУН одноголосно вибрано Степана Бандеру. Отже, це не був розкол Організації, як дехто думає, а відхід більшости членства від опортуністичного проводу.

Передбачаючи вибух німецько-большевицької війни, Степан Бандера всі свої сили спрямував на те, щоб та війна не заскочила ОУН непередготованою. Він ініціював і до подробиць опрацював плян Похідних Груп, щоб ще перед німцями, поки вони зорганізують на окупованих землях адміністрацію, Похідні Групи могли голосити правду і допомагати українському народові в самоуправлінні. Члени цих Груп, а було їх коло п'яти тисяч, своє завдання виконали, хоч значну їх частину німці розстріляли.

Другою і не менш важливою справою було поставити Німеччину перед доконаний факт, виявивши їй наміри щодо України. Хоч Степан Бандера здавав собі справу, що то може потягнути великі жертви, але все ж рішився 30-го червня 1941 р. на проголошення відновлення незалежності України проти волі німців. Проголошення звучало: „Волею Українського Народу Організація Українських Націоналістів під проводом Степана Бандери проголошує відновлення Української Держави". Цим Степан Бандера стягнув відповідальність на Організацію, а передусім на себе самого як голову Проводу. Через кілька днів після того Бандеру арештовано в Кракові. Заступник генерал-губернатора Бюлер звернувся до Бандери із запитом, хто і з чийого наказу проголосив акт відновлення української держави у Львові. Бандера відповів: „Мої люди і з мого розпорядження". Бюлер в гострих словах домагався той акт відкликати, але Степан Бандера заявив, що той акт не буде відкликаний. За це запропорено його до концентраційного табору в Саксенгаузені.

В 1945 р., коли Німеччина стояла вже, сказати б, на колінах, Бандеру випустили з кацету, запропонувавши йому співпрацю з німцями. Бандера цю пропозицію відкинув.

Поминувши все те, що Бандера пережив на еміграції, що не один з недавніх друзів виступив проти нього, бажаючи бути провідником, і з того створилася „двійка", Бандера з засад українського націоналізму не поступився ані на крок.

15-го жовтня 1959 року Степана Бандери не стало в живих. Як найбільшого ворога СССР його убив підсланий советський агент.

Степан Бандера перетворив нас, українців, з хліборобів (ніде правди діти, на західньо-українських землях до Другої війни було 70-80% селян) в націю лицарів-героїв. Українських націоналістів, що їх колись називали мазепинцями і петлюрівцями, зуть тепер бандерівцями. Українська Повстанська Армія, створена під прапором Бандери, ще довгий час по закінченні війни продовжувала свої бойові дії. Зброю і амуніцію мусіла вона здобувати на ворогові, а харчі та інше постачання давало їй місцеве населення, поки його поляки не виселили. Так

само було і на інших українських теренах. Під прапором Бандери вибухли в 50-их роках повстання в советських концтаборах, що струснули Москвою. Зі своїми побратимами, командирами УПА, пол. Гасиним, Громенком, Хрінном, Різуном, з Головним Командиром УПА Тарасом Чупринкою і тисячами інших героїв Степан Бандера відійшов у вічність. Але пам'ять про них і їхні заслуги для України назавжди залишаться в серцях українського народу. На прикладі Степана Бандери виховується тепер революційна молодь на рідних землях і в еміграції.

ЛИСТ З ПАРИЖУ

РЕВОЛЮЦІОНЕР В ІКОНОГРАФІЇ

Усі, хто мали змогу оглянути Мазуриків іконостас у храмі св. Володимира в Парижі — не могли пройти повз нього без уваги. Хоч оцінка буває різна: одні, що звикли до „солодких" апостолів, бунтувалися проти „пейсатих" жидів Мазурикової візії, інші, не применшуючи краси традиційного Сологубового іконостасу у православній церкві св. Симона — раділи з цього духа обнови, що його вносить Омелян Мазурик у закостенілі форми візантинізму в українській іконографії. До цих останніх приєднується чужинецька мистецька публіка, що заповнювала галерію Ж. Каміона навпроти Академії Боз-ар. Мазурикові бо ікони і тритихи вже здавна привертають увагу французької критики, яка публікує рецензії і репродукції у малярських журналах.

Але наш маляр не обмежується іконами. Цього „монтаньяра" із Західніх Карпат не залишають спогади про гірські красвиди і сільські церкви, овіяні чарами великодніх і різдвяних відправ, які він передає зі зворушливою щирістю віруючого українця. Кожний його красвид має невлонну містичну атмосферу, а кожний „святий образ" постав із „світських" первнів буденного життя. Ось хоча б ікона-портрет св. Михайла з вишитими рукавами сільської сорочки. Здавалося б, банальний, фолклорний мотив, а проте він органічно введений в ікону, дає надзвичайний ефект „правдивості" українського Святого, — на чому зразу ж такі пізналися грецькі знавці.

Справжній Мазуриків шедевр „Свята Родина", яку зразу ж репродукував „Аматер д'ар" за лютий 1975 р. У ній геніяльно переданий контраст поміж пихатою величчю римської палаги-фортеці, оточеної буйною південною рослинністю і трьома скромними постатями, що йдуть дорогою, пішки, на першому плані. Силою свого таланту Мазурик піддає розв'язку глядачеві: скромні Пішоходи залишають-

ся назавжди велетнями Духа, коли фортеця поганства і матеріалізму розсиплеться на порох.

Усі картини насувають подібні рефлексії, тому до речі буде зацитувати відгуки відвідувачів, яких перейшло півтори тисячі й які викупили половину виставки. Не дивно, що наш маляр дістав ряд нових запрошень від галерій і, зокрема, від Американського центру, щоб об'їхати деякі міста Америки і Канади, від монастиря Сен-Бенуа — щоб працювати над вітражами в їхньому ательє, від нового летовища ім. Шарля де Голля — щоб співпрацювати над його прикрашенням тощо. Проте, найбільший успіх — закуплення для Гайдельберзького університету кількох ікон та триптихів, а найзворушливіший відгук — побажання успіху від Блаженнішого Сліпого.

Серед записів у книзі для відвідувачів виставки можна прочитати влучні спостереження знавців. Дуже „поступовим” видався нам запис мелхтєсько-го екзарха Назралага: „Надіюся, що ваше малярство відновить візантійську іконографію!” Зразу біля нього грецький напис: „Дивна сполука давнього релігійного малярства з новими пошуками”. Нью-йоркські студенти записали: „Дуже веселе і поетичне малярство, кольори якого разом гарно співають”. Норвезька малярка признається: „Я зустріла справжнього чарівника, його картини великої краси, від'їжджаю скріплена на дусі”. Записи сирийців, китайців, японців зводилися до одного: „Це ікони ХХ сторіччя”. Маляр Фрокадо: „Могутнє, містичне зворушення, рефлекс глибокої душі з поетичністю відчуття, успадкованою від предків. Прекрасна виставка, багатство кольорів якої зачаровує”. Німецький маляр: „Унікальний, глибокий майстер”.

Не бракує й представників інших родів мистецтва. Кінорежисер висловився так: „Яке відчуття руху і могутності кольорів у вислові! Мені дуже це подобається!” А збоку підписалися Діна Верни, яку ми трохи згодом бачили на телевізії з Єгудією Менугінім. (Вона співала „сибірські” пісні про кохання, яке розділює „сем тисяч вьорет із юга на север” і виглядала на нашу колгоспницю, хоч її недавній приїзд свідчив про жидівське походження).

З офіційної критики ми щойно виловили дві, які варто навести. Жан Дюбуа в „Аматер д'ар” пише: „У цьому тріумфуючому зматеріалізованому світі — ще існують малярі, які відкидають поплатну моду в ім'я мистецької чесноти або ж вірування, що його вони носять у глибині серця чи свого походження, якого не хочуть залеречити. Народжений у малому карпатському сільці Березовій, він проживав своє дитинство в оточенні, насиченому візантійськими традиціями. З дипломом Краківської Академії Мазурик записується до Високої Школи мистецтв у Парижі (кляса Бріаншова), де він осів з 1968 р. Він добре засвоїв латинського генія, але

не позбувся слов'янського духа з його містицизмом та інтроспективністю і схильністю відтворювати істоти, речі до рівня високої піднесеності. За його картинами відчувається країна, з якої він походить”.

„Про цей специфічно слов'янський дух свідчать його іконостаси, виконані у Франції і закордоном. Це твори релігійного надхнення, в яких Мазурик стає продовжувачем предківського малярства. Трапляється, що і природа надихає. І тоді постають красвиди зі спонтанністю, що сягає ліризму. В припадності його надзвичайного мистецтва могли переконатися любителі на його виставці на тему: „Щоденні візії й сьогоднішні ікони”.

У довідці про іконостас у храмі св. Володимира пише П'єр Боз: „Багато мистецьких критиків слідкують за розвитком і шляхами цього оригінального маляра, який фасцинує нас світляними рефлексями (...), який схоплює внутрішнє єство всіх речей — земних і небесних (...) Омелян Мазурик здається нам подорожнім з інших країн, що розказує про казкові багатства (...) Його постаті осяяні ореолом пристрасти, ніжності, сумовитости, а його красвиди виринають наче з дивного кипіння маси і фарби, накладеної широкими смугами первісних кольорів, що відбивають фантастичну світлотінь, ще невідому на Заході (...) Це спроба світової візії, поза його матеріалістичністю (...)”

У зустрічі з багатьма сучасними іконографами, що шукають іконних канонів і предківського служіння Богові, Мазурик вибрав революційний шлях. Чи зумовила цю його спробу нерухомисть (така близька до сну і смерті) суспільних і релігійних інституцій, чи постійна спокуса віднайдення втраченого раю? (...) Коли розглядати ікону „Розп'яття” — найсуперечливішу з Мазурикових ікон, бо найбільше плотську, — чому ж не мріяти про новий світ і нову Жертву? (...)”

Присмно і сумно водночас ствердити: коли наші малярі на Північній півкулі користуються увагою і підтримкою українських галерій і українських споживачів-покупців, то європейські мистці здані виключно на чужі галерії і на чужого споживача. Мазурикова заслуга, що він зумів промовити до цієї давно збязованої паризької публіки, але для нас шкода, що такі шедеври як „Свята Родина” чи „Святий Михайло” опиняться в чужих руках.

І ще одне: коли на попередніх виставках французької критики порівнювали Мазурика з Шагалом, то тепер уже зрозуміли, з якої землі, з якого клімату, Шагал узяв таку надзвичайну кольористіку і дотепний ліризм, якими позначаються його твори! А зрозуміти це допомогли критикам якраз ікони і красвиди Омеляна Мазурика. Критик Клермон, порівнюючи їх, виразно написав: „Це помилка, Мазурик правдивіший, бадьоріший і різноманітніший...”

Софія Наумович

ПРО КОМІТЕТ ОБОРОНИ ПРАВ ЛЮДИНИ

Про Валерія Чалідзе, провідного російського дисидента, який тепер перебуває в ЗСА, згадувано в одному з попередніх чисел „Вісника” у зв'язку з його щонайменше дивною заявою в „Новому Руському Слові” про те, що є він представником на Америку підпільної „Хроніки поточних подій”, і матеріали, вміщені в цьому виданні, мають перейти через його апробату. Тих, що порушуватимуть цю вимогу, Чалідзе погрожував переслідуванням через... американський суд.

Недобру характеристику подає Солженіцин цьому „провідному дисиденту”. „Спершу він (Чалідзе), — пише Солженіцин, — видавав (в ССРСР) найнудніший самвидавський юридичний журнал. Потім винайшов Комітет Оборони Прав Людини з обов'язковою участю Сахарова, але з хитромудро уложеним статутом, що дає Чалідзе змогу паралізувати в Комітеті всяку іншу волю... Денний, звичайно, Комітет: консультувати людожерів (якщо вони поспиталють) про права їхніх жертв...”

„10-го грудня, якраз в день видачі нобелівських нагород Сахаров епічно приїхав до мене під Москву довідатися, чи не погодився б і я вступити до Комітету членом-кореспондентом. Це, мовляв, не вимагає від мене ніякої конкретної діяльності, участі в засіданнях і т. д. Ну... Мені хоч там нібито й не місце зовсім — чому ж не підтримати? Я погодився „в принципі”, тобто взагалі колинебудь... Мені незрозуміло було — чому так епічно? І Сахаров сам не розумів, він був наївним гінцем... Комітет заочно прийняв мене і Галіча, негайно ж Чалідзе повідомив про це західних кореспондентів, і полетіла до західної преси така важлива вістка, що нобелівський лавреат вступив до Комітету...”

Те, що пише Солженіцин, викликає багато сумнівів щодо створеного Чалідзе Комітету Оборони Прав Людини.

ТАГМНИЦЯ СМЕРТИ ПРЕЗИДЕНТА КЕННЕДІ

Відразу після появи звіту комісії Воррена в справі убивства президента Джона Ф. Кеннеді в пресі появилися голоси, які висловлювали недовір'я щодо правдивості цього звіту. В зв'язку з убивством Кеннеді вийшли десятки книжок, автори яких висловлюють різного роду версії щодо причин цього атентату і його учасника чи учасників. Після цієї трагедії минуло одинадцять років, і недавно вийшла в світ уже четверта книжка Гаролда Вейсберга, присвячена цій трагедії.

Після довголітніх інвестицій Гаролд Вейсберг прийшов до висновку, що Лі Гарвей Освальд не був сам-один, а мав ще бодай одного або й кількох співучасників, хоч деякі дослідники твердять, що Освальд взагалі в атентаті не брав участі, а впад жертвою змови.

Г. Вейсберг заявляє, що згідно з недавно розкритими в Національному Архіві секретними доку-

ментами Кеннеді застрелили дві особи, одна з яких знаходилась позаду президента, а друга перед ним. На оригінальному рисунку, зробленому під час автопсії, рана на шиї президента була фактично значно нижче, ніж на представленій комісії Воррена копії. І до того ж на цій копії відсутній підпис президентського лікаря адмірала Джорджа Борклі, який перевозив автопсію. Оригінальний рисунок десь зник.

„Тепер ми маємо доказ, — пише Г. Вейсберг, — що це річ неможлива, що куля, яка, як зазначено в звіті комісії Воррена, — вийшла з горла Кеннеді. А це значить, що постріли зроблено з двох позицій і кулі поцілили — одна в край тротуару, друга в нижню частину горла, а третя в спину.

Особистий лікар покійного президента двічі свідчив у письмовій формі, що куля влучила Кеннеді в спину на кілька сантиметрів нижче від того місця, яке показано на рисунку, що його досліджувала комісія Воррена. Військових лікарів, пише Вейсберг, попереджали, що за розголошення деталей автопсії їх віддадуть під військовий суд.

Гаролд Вейсберг не сумнівається, що убивство президента Кеннеді було наслідком конспірації, яку урядові чинники приховали від публіки.

ЦІКАВІ ФАКТИ З КОНГРЕСОВОГО РЕКОРДУ

Перша сварка в Палаті Репрезентантів відбулася в Філядельфії 1798 року після того, як Меттью Лайон плюнув в обличчя Роджера Грісволда з Коннектикуту під час бурхливої сесії.

Це — одна з численних подій, зареєстрованих у Конгресовому Рекорді п. н. Документ 75-96.

Ось ще деякі факти і події:

Перша дуель поміж конгресменами мала місце 1808 року. Внаслідок цього Барент Гарденіср був поважно поранений. Дуель виграв Джордж Вашингтон Кемпбелл з Теннессі.

Член Палати Репрезентантів Діксон Г. Левіс з Алабами важив 500 фунтів. Він був конгресменом від 1829 до 1844 року.

Наймоладшим членом Палати Репрезентантів був Вільям Клейборн з Теннессі, зарпечений у віці 22 років 23 листопада 1797 р., дармащо Конституція вимагала, щоб конгресмен мав щонайменше 25 років.

Першою жінкою вибраною до Палати Репрезентантів була Джіннет Ранкін з Монтани. Вона працювала як конгресмен від 1917 до 1919 року і від 1941 до 1943 р.

Першим конгресменом, що відбував тюремне ув'язнення, був той самий Меттью Лайон, який плюнув був в обличчя свого колеги 1798 року. Лайон відсидів у в'язниці чотири місяці за опублікування статті, в якій критикував уряд, порушивши тим Акт з 1798 року.

Троє братів одночасно були членами Палати Репрезентантів в 1850-их і 1860-их роках: Ізраел Вош-

борн Мол. з Мейну, Елігу Вошборн з Іллінойсу і Кадвалладер Вошборн з Вісконсіну. Четвертий брат Вільям Вошборн був вибраний до Палати Реєзентантів пізніше.

Чотирнадцять членів Палати Реєзентантів були нагороджені найвищою відзнакою — Медалею Чести.

Джералд Р. Форд з Мічігену виступав як лідер меншости довший час як будь-який інший член Палати Реєзентантів у ХХ стол. Він є також єдиним провідником меншости, що став віце-президентом і президентом ЗСА.

МРЯКОБИССЯ

Нижче без коментарів подасмо вяснення представника створеного в Нью Йорку Конгресу Русских Американців, хто є русский. Наводимо це „вяснення” у витягах в точному перекладі:

„В розширеному понятті русский це не тільки великорос.це всі руси і роси. Наприклад, українці (в минулому малороси), нащадки Київської Руси, пам'ятають (!), що вони називалися рускими тоді, коли на Півночі ще не вживали цієї назви, а була Московія, Московська держава. Білоруси, карпаторуси — це та частина слов'янських племен, що їм ніяк не можна заборонити називати себе рускими. Тому, що Конгрес Русских Американців не називається Великорусским Конгресом, а Русским, він вправі об'єднувати вище вказану групу слов'ян. Те, що можуть бути паралельні об'єднання, наприклад Український Конгрес, не змінює положення. Це вже наслідки політичних і релігійних розходжень...”

Казав один з комічних літературних персонажів: „Чому ми, рускі, не хочемо від вас відділятися, а ви, українці, хочете від нас, руских, відділятися?”

Що можна на це відповісти „старшому братові”?

ТРОХИ ГУМОРУ

ПОПРИЖМУРЮВАЛИСЬ

Совстська делегація прибула до Пекіну. На летищі згідно з дипломатичним ритуалом зустрічас її почесна китайська варта. Один з делегатів, приглянувшись до неї, каже своєму сусідові: „От жидівські морди, навмисне поприжмурювались!”

А ПРИ ЧОМУ ЛИСТОНОШ?

По Києву КГБ поширює такий анекдот:

— Кажуть, скоро почнуть бити всіх жидів і листонош.

На це кожний здивовано запитує:

— А чому листонош?

НУДНИИ СПІВРОЗМОВНИК

— Докторе, від якогось часу я завважую дивне явище: я розмовляю сам із собою.

— Ну, це навряд чи можна вважати за недугу.

— Можливо, докторе, але до чого ж нудний з мене співрозмовник!

ЧОМУ У ЛЕВА ВЕЛИКА ГОЛОВА

В зоологічному парку хлопчик питає свою матір:

— Мамо, чому в лева така велика голова?

— Хіба ти не розумієш? Щоб він не міг пролізти крізь ґрати.

ФЕДЕРАЛЬНА КРЕДИТОВА КООПЕРАТИВА

“САМОПОМІЧ”

В НЬО ЙОРКУ

Позички особисті і гіпотечні (морґеджі) на низькі відсотки

до сплати в догідних ратах.

Дивіденди від членських ошадностей

5 ¼ % — \$5.88

якщо не вибираєте чвертьрічної дивіденди.

Self Reliance (N. Y.) Federal Credit Union

108 Second Ave. New York, N. Y. 10003

Tel.: (212) 473-7310

УКРАЇНСЬКІ ПАПУГИ

Знаю, що ви зразу, лише прочитавши заголовок, покрутите критично головою, усміхнетеся зневажливо і подумаете собі або й скажете до когось:

— Ну й вигадусь! І хто бачив, чи чув, щоб водились на світі Божому українські папуги? Є горобці, сороки, ворони, галки, круки і всяка інша криклива й крилата пташня, але папуги? Брехня та й годі!

А я вам докажу, що й у нас водиться така креатура, але вона не крилата й не дзюбата. І не літає, а ходить. Тому не шукайте її між пташиним родом у повітрі й на деревах чи по кущах, а шукайте на землі, між нашим хрищенням й нехрищенням українським людом. Вона створена на людську подобу і веде український спосіб життя: любить співати, улітати борщ, вареники, голубці, горілочку потягувати, гопака танцювати, себе взаємно за чуби тягати, як усі українці. З папужих прикмет у них є лише одна: безкритично, чи треба, чи ні, повторювати за чужими те, що нам, як кажуть, ні пришити, ні прилатати. Взагалі вони люблять наслідувати все чуже.

Ось, наприклад, повалили військовики режим комуніста Альєнде в Чіле. Зразу ж міжнародня лівачня зчинила галас, мовляв: „Як сміли це зробити з президентом, обраним народом!” Наші ліберальні папуги зразу ж собі підхопили:

— Диктатори! Народнього обранця повалили! Вбивають людей!

І не думають собі папуги, що зробив би той „обранець народу” з країною, на чолі якої стояв, якби його не усунули.

Як відомо, голова чилійської військової хунти ген. Піночет прийняв делегацію Української Центральної Репрезентації в Аргентині, приобіцяв свою підтримку в полегшенні долі переслідуваних українських інтелектуалів в Україні і зразу заявив, що звільнить з чилійських тюрем стільки в'язнів комуністів, скільки звільнить советський уряд політв'язнів.

Після того десь зразу ж узялись-появились українські папуженята, надулись, напушились і заверещали, яку то велику шкоду українській справі зробила УЦР в Аргентині, що нав'язала контакт з „диктатором”. Та ще й по-англійськи верещали,

ЯК МИ ГОВОРИМО

Рахувати, рахуватися, числити, числитися, уважати.

Трапляються вислови. „Я рахую, що так робити не можна”; „З тим треба числитися”; „Він стоїть у школі на доброму рахунку”. Усі ці вислови неправильні, бо дієслова **рахувати, рахуватися, числити, числитися** та іменник **рахунок** означають тільки математичні поняття. „Герман сам видав слугам по **рахунку**” (І. Франко); „Бабуня шептала молитву, а я, приклякунвши і спираючись ліктями на її колінах, **числила** морщинки над її очима” (М. Коцюбинський).

У західньо-українських говорах дієсловом **числити, числитися** надається значення „уважати, сподіватися, покладатися”, але в сучасній літературній мові цього не допускається.

До дієслів **рахувати, числити** є ще в нашій мові синоніми **лічити**. Від нього походять іменники **лічба, лічильник** і прикметник **лічильний** (лічильна машина).

Отже, в поданих угорі реченнях треба було написати: „Я вважаю...”; „На це треба уважати”; „Про нього йде в школі добра слава” або „Він має в школі добру славу”.

щоб англо-саксонські ліберали-лівачи поплескали їх по плечах та похвалили за вияв солідарности з ними.. Старі ж батьки-папуги, замість скартати за це своїх жовтодзюбів, ще й передрукували їхні заяви з поученням, очевидно для УЦР в Аргентині, мовляв, не завжди ворог нашого ворога може бути нашим приятелем. Але ж цей „ворог нашого ворога” задемонстрував рішучо свою підтримку переслідуваним українцям, значить він таки є нашим приятелем. Щось не в порядку з логікою наших ліберальних папуг.

Смішне й дурне становище оцих наських папуг. Але ж папуги — папугами. Хіба від цих сотворінь можна вимагати чогось розумнішого?

Панько Незабудько

 * СКЛАДАЙТЕ ДАТКИ *
 * НА *
 * ПРЕСОВИЙ ФОНД „ВІСНИКА” *

ДЛЯ КРАЩОГО ЗАВТРА ЩАДІТЬ УЖЕ СЬОГОДНІ
УКРАЇНСЬКА
ЩАДНИЧО - ПОЗИЧКОВА СПІЛКА "ПЕВНІСТЬ"
У ЧІКАГО

платить чвертьрічно найвищі відсотки від ощадностей,
а саме: $5\frac{1}{4}\%$ від звичайних щадничих конт.,
 $6\frac{1}{4}\%$ до $7\frac{3}{4}\%$ від щадничих сертифікатів
у річному відношенні.

Кожне щадниче conto забезпечене Федеральною Урядовою Агенцією F. S. L. I. C. до суми
40,000.00 доларів.

Спілка уділяє позики на купню домів (мортгеджі), приймає рахунки за газ, електрику, теле-
фон і воду, видає чеки, грошові перекази (моні ордери) та подорожні чеки.

Користайтеся з вогнетривалих скриньок за низькою оплатою для переховування документів,
чи інших вартисних речей!

Солідна, чесна, скоро і фахова обслуга.
Спілка оплачує кошти поштової пересилки,

ТОМУ ЩАДІТЬ ЧАС!

КОРИСТАЙТЕ З ПОШТОВИХ ПОСЛУГ!

ЗВЕРТАЙТЕСЯ ДО НАС З ДОВІР'ЯМ У ВСІХ ФІНАНСОВИХ СПРАВАХ!

Години праці:

Понеділок 9 — 3 по полудні
Вівторок 9 — 3 і 6 — 8 вечором
Середа — закрито

Четвер 9 — 3 по полудні
П'ятниця 11 — 8 вечором
Субота 9 — 1 по полудні

SECURITY SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

932-36 N. WESTERN AVE.

Tel.: (312) 772 — 4500

CHICAGO, ILL. 60622

СТЕНТОВА КРЕДИТОВА КООПЕРАТИВА
"БУДУЧНІСТЬ"
У ДЕТРОІТІ

СЛУЖИТЬ СВОІМ ЧЛЕНАМ ТА ОРГАНІЗАЦІЯМ
ДЕШЕВИМ І ВИГІДНИМ КРЕДИТОМ.
НИЗЬКОВІДСОТКОВІ ПОЗИКИ НА АВТА, ДО-
МИ, НАПРАВУ ДОМІВ, МЕБЛІ, ВАКАЦІЙ,
ШПИТАЛЬНІ РАХУНКИ І Т. П. ПОЗИКИ
(КРІМ МОРТГЕДЖОВИХ) ЗАБЕЗПЕЧЕНІ ДО
10,000 ДОЛ. БЕЗПЛАТНО ДЛЯ ПОЗИЧКОВЦІЯ.
ВІД ВКЛАДІВ ПЛАТИТЬ $5\frac{1}{4}\%$ ДИВІДЕНДИ.

Вкладчики мають безкоштовне життєве
забезпечення до висоти 2,000 дол.

Ощадності забезпечені до вської висоти.

FUTURE CREDIT UNION OF DETROIT

4641 Martin Ave.
Detroit, Mi. 48210

3011 Caniff
Hamtramck, Mi. 48212

Tel.: 848-5411

ФЕДЕРАЛЬНА
КРЕДИТОВА КООПЕРАТИВА СУМА
В ЙОНКЕРСІ, Н. Й.

ВИДАЄ ПОЗИКИ СВОІМ ЧЛЕНАМ ТА ОРГА-
НІЗАЦІЯМ. СЛУЖИТЬ: ДОБРИМ І ДЕШЕВИМ
КРЕДИТОМ, ГРОШОВИМИ ЧЕКАМИ, УДІЛЯЄ
НАЙДЕШЕВІШИЙ КРЕДИТ НА АВТА,
МОРТГЕДЖІ,
ремонт домів, меблі, шпитальні рахунки,
вакації, весілля та інші цілі.
СПЕЦІАЛЬНИЙ КРЕДИТ ДЛЯ СТУДЕНТІВ
Майно кожного вкладчика чи позичкодавця
забезпечене.

Приймає ощадності і платить $5\frac{1}{2}\%$ дивіденди.
Безплатне забезпечення ощадностей.
Безплатне життєве забезпечення
до 2.000 дол.

Адреса:

SUMA (YONKERS) FEDERAL CREDIT UNION
301 Palisade Ave. Yonkers, N. Y. 10703
Tel.: 914-965-8560

U. S. POSTAL SERVICE
STATEMENT OF OWNERSHIP, MANAGEMENT AND
CIRCULATION—Act of August 12, 1970; Section 3685.

1. Title publication: VISNYK — THE HERALD.
2. Date of filing Sept. 25, 1975. 3. Frequency of issue, Monthly, exc. July and August when Bi-monthly, not Monthly. 4. Location of known office of publication (Street, city, country, state, zip code): 315 East 10th Street, New York, N. Y. 10009. 5. Location of the Headquarters of General Business Office of the publishers (Not printers) 315 East 10th Street, New York, N. Y. 10009. Names and addresses of publisher, editor, and managing editor. Publisher (Name and address) Organization for the Defence of Four Freedoms for Ukraine, Inc., New York. Editor, name and address: Vyacheslav Davydenko, 315 East 10th Street, New York, N. Y. 10009. Manager Editor (Name and address): Ihnat Bilynsky, 315 East 10th Street, New York, N. Y. 10009.

7. Owner (If owned by a corporation, its name and address must be stated and also immediately thereunder the names and addresses of stockholders owning or holding 1 percent or more of total amount of stock. If not owned by a corporation, the names and addresses of the individual owner must be given. If owned by a partnership or other unincorporated firm, its name and address, as well as that of each individual must be given). Name, Organization for the Defence of Four Freedoms for Ukraine, Inc., (No Stock Holders). Address: 315 East 10th Street, New York, N. Y. 10009. Ihnat Bilynsky — President (Principal Officers) 315 East 10th Street, N. Y. C.

8. Known bondholders, Mortgagees, and security holders owning or holding 1 percent or more of total amount of bonds, mortgagees or other securities. (If there are none, so state). Name, address: none.

9. For optional completion by publishers mailing at the regular rates (Section 132.121, Postal Service Manual). 39 U. S. C. 3626 provides in pertinent part: "No person who would have been to mail matter under former section 4359 of this title shall mail such matter at the rates provided under this subsection unless he files annually with Postal Service a written request for permission to mail matter at such rates".

In accordance with the provisions of this statute, I hereby request permission to mail the publications named in Item 1 at the reduced postage rates presently by 39 U.S.C. (Signature and title of editor, publisher, business manager, or owner) Ihnat Bilynsky — President.

10. For completion by nonprofit organizations authorized to mail at special rates (Section 132.122, Postal Manual). The purpose, function, and nonprofit status of this organization and the exempt status for Federal income tax purposes. + Have not changed during preceding 12 months. Have changed during preceding 12 months (If changed, publisher must submit explanation of change with this statement).

11. Extent and nature of circulation.

A. Total no copies printed (Net Press Rus) Average no. copies each issue during preceding 12 months 17,150. Actual number of copies of single issue published nearest to filing date 1,600. B. Paid circulation. 1. Sales thru dealers and carriers, street vendors and counter sales 250. Actual number of copies of single issue published nearest to filing date 25. 2. Mail subscriptions. Average no: copies each issue during preceding 12 months 16,100. Actual number of copies of single issue published nearest to filing date 1,475. C. Total paid circulation. Average no copies each issue during preceding 12 months 16,350. Actual number of copies of single issue published nearest to filing date 1,500. D. Free distribution by mail, carrier or other means. 1 Samples, complimentary, and other free copies. Average no. copies each issue during preceding 12 months 350. Actual number of copies of single issue published nearest to filing date 40. 2. Copies distributed to new agents, but not sold none. E. total distribution (Sum of C and D). Average no. copies each issue during 12 months 16,700. Actual number of copies of single issue published nearest to filing date 1,540. F. Office use, left-over, unaccounted, spoiled after printing. Average no. copies ea. issue during preceding 12 months. 450. Actual number of copies of single issue published nearest to filing date 60. G. Total (Sum of E & F — should equal net press run shown in A). Average no. copies each issue during preceding 12 months 17,150. Actual number of copies of single issue published nearest to filing date 1,600.

I certify that the statement made by me above are correct and complete. (Signature of editor, publisher, business manager, or owner): Ihnat Bilynsky.

КРИТИЧНИЙ ГОЛОС

Відомий економіст, який вмістив у популярній газеті статтю про невпинне підвищення цін, був розбуджений вночі дзвінком телефона.

— Містер, у вашій статті є велике перебільшення, — почув він тоненький голосок. — Ми з дружиною живемо всього лише на 25 центів у тиждень.

— 25 центів у тиждень? Як це ви примудряєтесь? Але прошу вас говорити голосніше, бо я зле вас чую?

— Я не можу говорити голосніше. Я — рибка в акваріумі.

"VISNYK" — "THE HERALD"

Published by Organization for Defence of Four
Freedoms for Ukraine, Inc.
Monthly except July and August, when bimonthly.
Second class postage paid at General Post Office,
New York, N. Y.
Board of Editors
Address: P. O. Box 304, Cooper Station,
New York, N. Y. 10003.